

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja

2021

BELDÖGMINISZTERIUM

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLOGIAI
MINISZTERIUM

Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja

A Példát átadó gyakorlatok pályázatát – a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja együttműködésével hirdette meg 2008-tól folyamatosan. A Program 2021. évi megvalósításában részt vesz a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, az Autónia Alapítvány, a Biztonságos és Élhető Városokért Egyesület, a Homo Oecologicus Alapítvány, az Országos Polgárőr Szövetség, a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, és a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége.

A program célja

A **Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program** célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival, esetleg a nemzetközi szakmai közélettel is.

Az új és innovatív helyi megoldások feltérképezése, illetőleg az ilyen megoldásokat nyújtó önkormányzatok tudásának és tapasztalatának terjesztése a hasonló problémával küszködő önkormányzatok körében jobb közszolgáltatásokat, s a településvezetésben magasabb színvonalú teljesítményt eredményezhet. A program által kezdeményezett tudásátadási folyamat azonban nemcsak azokat az önkormányzatokat segíti, amelyek új megoldásokhoz jutnak, hanem azokat is, amelyek a gyakorlatokat kialakították. A tudásátadás nemcsak írott formában, hanem nyílt napokkal és a kollégákkal való konzultáció során valósul meg. E konzultációkon kitűnő új ötleteket kaphat az átadó önkormányzat is a kialakított gyakorlatok továbbfejlesztésére.

A címmel járó díj mellett olyan hivatalos elismerésben is részesülnek az önkormányzatok, amely az önkormányzati dolgozók és helyi lakosok büszkesége lesz.

A program hozadéka lehet az is, hogy a helyi közösségek fejlődésének segítése érdekében felhívja a központi kormányzat figyelmét az erős és felelősségteljes önkormányzatok, továbbá a jobb önkormányzati feladatellátás és az innovációk támogatásának szükségességére.

Pályázati témák és pályázatok száma 2008-2020

Jellemzően minden évben egy egyes pályázati témákban eltérő számú pályázat érkezett, ezekből választotta ki az Irányító Bizottság a döntőbe jutókat. (Az egyes témáknál zárójelben a pályázatok száma/a döntősök száma.)

2008-ban meghirdetett és 2009-ben elbírált témák:

- A lakóhelyhez kötődés erősítése (34/5)
- Roma integráció a társadalmi kohézió erősítésére (9/6)
- Befektetők vonzása a helyi gazdasági környezet fejlesztésére (11/4)

2009-ben meghirdetett és 2010-ben elbírált témák:

- Közösségi összefogással a helyi fejlesztésekért a LEADER-program keretében (4/3)
- Roma integráció a társadalmi kohézió erősítésére (7/5)
- Megújuló energiaforrások használata és/vagy energiahatékony legjobb gyakorlatok (5/5)

2010-ben meghirdetett és 2011-ben elbírált témák:

- Helyi önkormányzati kommunikáció (4/3)
- Roma integráció a társadalmi kohézió erősítésére (1/0)
- A lakóhelyhez kötődés erősítése (11/6)

2011-ben meghirdetett és 2012-ben elbírált témák:

- Amikor nem a pénz a meghatározó – ötletekkel, összefogással településünkért (6/5)
- Legjobb testvérvárosi találkozó (7/4)
- Vizek Varázsa avagy Varázslatos Vizes Világ (2/2)
- Legjobb közfoglalkoztatási gyakorlatot megvalósító önkormányzat (38/7)

2013-ban meghirdetett és elbírált témák:

- Legjobb közfoglalkoztatási gyakorlatot megvalósító önkormányzat (20/10)
- Az Év Új Nemzedék települése (4/3)
- Gazdálkodó Település (4/3)
- Helyi Esélyegyenlőségi Lehetőségek Programja (HELP) (3/3)
- Legjobb testvérvárosi találkozó (4/3)

2014-ben meghirdetett és 2015-ben elbírált témák:

- Közfoglalkoztatási jó gyakorlatok (32/22)
- Gazdálkodó település (7/7)
- A települési és a helyi roma nemzetiségi önkormányzat együttműködése” (4/4)

2016-ban meghirdetett és elbírált témák:

- Legjobb közfoglalkoztatási gyakorlat (14/8)
- „Családért és közösségért” Roma nők társadalmi szerepvállalásának jó példái (4/4)
- Helyi polgárőrség és az önkormányzat együttműködése (25/9)

2017-ben meghirdetett és elbírált témák:

- „Közös-többszörös” – a településen élő romák és nem romák példaértékű közös(ségi) programjai, tevékenységei (9/3)
- Helyi polgárőrség és az önkormányzat együttműködése (9/3)

2018-ben meghirdetett és elbírált témák:

- „Közös-többszörös” – a településen élő romák és nem romák példaértékű közös(ségi) programjai, tevékenységei (13/5)
- Helyi polgárőrség és az önkormányzat együttműködése (20/13)

2019-ben meghirdetett és elbírált témák:

- Idősügy (13/5)
- Állampolgári részvétel (5/3)
- Roma és nem roma önkormányzatok együttműködése (4/3)
- Közbiztonsági jó gyakorlatok (5/2)

2020-ban meghirdetett és elbírált témák:

- Önkormányzati idősellátás jó gyakorlatai kiemelten az otthoni szolgáltatások és ellátások jó gyakorlatai (7/3)
- Bűnmegelőzési, közbiztonsági jó önkormányzati gyakorlatok (3/3)
- Társadalmi felzárkózási jó gyakorlatok – szegénység elleni küzdelem munka biztosításával, munkahelyteremtéssel a település közösségének hasznára (4/2)
- Önkormányzati innovációk (13/3)

2008-2020 nyertesei

2008/2009-ben nyertes pályázatok:

- A LAKÓHELYHEZ KÖTŐDÉS ERŐSÍTÉSE
Velence Város Önkormányzata – *Virágos Velence mozgalom* című pályázata
- ROMA INTEGRÁCIÓ A TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSÉRE
Háromfa Község Önkormányzata – *A roma társadalmi integráció és egészségfejlesztés óvodáskortól* című pályázata
- BEFEKTETŐK VONZÁSA A HELYI GAZDASÁGI KÖRNYEZET FEJLESZTÉSÉRE
Csanytelek Község Önkormányzata – *Együttműködésen alapuló minőségbiztosítási rendszer keretében történő kertészeti termelés* című pályázata

2009/2010-ben nyertes pályázatok:

- KÖZÖSSÉGI ÖSSZEFOGÁSSAL A HELYI FEJLESZTÉSEKÉRT A LEADER-PROGRAM KERETÉBEN
Alsómocsolád Község Önkormányzata – *Tovább lépés a Baranyai Hegyhát megújulásáért – LEADER típusú fejlesztés a Sásdi Kistérségben* című pályázata
- ROMA INTEGRÁCIÓ A TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSÉRE
Mohács Város Önkormányzata – *Az általános iskolai szegregáció megállítása stratégia* című pályázata
- MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK HASZNÁLATA ÉS/VAGY ENERGIAHATÉKONY LEGJOBB GYAKORLATOK
Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzata (Újbuda) – *Zöld Újbuda* című pályázata

2010/2011-ben nyertes pályázatok:

- HELYI ÖNKORMÁNYZATI KOMMUNIKÁCIÓ
Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat – *Az Országbíró utcai lakótelep és sétány közterületi megújítása, a lakosság aktív bevonása újszerű kommunikáció, közösségi tervezési módszertan felhasználásával* című pályázata

- ROMA INTEGRÁCIÓ A TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSÉRE
(nem hirdettek nyertest)
- A LAKÓHELYHEZ KÖTŐDÉS ERŐSÍTÉSE
Rózsaszentmárton Község Önkormányzata – *Közös múlt – közös jövő* című pályázata

2011/2012-ben nyertes pályázatok:

- AMIKOR NEM A PÉNZ A MEGHATÁROZÓ – ÖTLETEKKEL, ÖSSZEFOGÁSSAL TELEPÜLÉSÜNKÉRT
Mátraverebély Község Önkormányzata – *Csodák Földje* című pályázata
- LEGJOBB TESTVÉRVÁROSI TALÁLKOZÓ
Ajak Város Önkormányzata – *Testvér-települési kapcsolatok ápolása hagyományőrző fesztivál keretében – Ajaki Lakodalmas és Hagyományőrző fesztivál* című pályázata
- VIZEK VARÁZSA AVAGY VARÁZSLATOS VIZES VILÁG
Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata – *Példaadó fenntarthatóság egy Balaton-parti településen* című pályázata
- LEGJOBB KÖZFOGLALKOZTATÁSI GYAKORLATOT MEGVALÓSÍTÓ ÖNKORMÁNYZAT
Tiszatenyő Község Önkormányzata – *Tiszatenyő a jövőjét építő község* című pályázata
Szemere Község Önkormányzata – *Önellátás megteremtése Szemere községben* című pályázata
Karancslapujtó Község Önkormányzata – *Startmunka munkaprogram 5 projektlába, ezen belül a mezőgazdasági alprogram - a családi szintű gazdálkodás tekintélyének visszaállítása* című pályázata

2013-ban nyertes pályázatok:

- LEGJOBB KÖZFOGLALKOZTATÁSI GYAKORLATOT MEGVALÓSÍTÓ ÖNKORMÁNYZAT
Ajak Város Önkormányzata – *Ajak a jövő települése a munka tükrében* című pályázata
Döge Község Önkormányzata – *Új utakon – START mintaprogramba ágyazott komplex településfejlesztés* című pályázata
Garadna Község Önkormányzata – *Növénytermesztés és állattartás feltételeinek kialakítása Garadna községben* című pályázata
Hajdúdorog Város Önkormányzata – *Értékteremtés Hajdúdorogon* című pályázata

Hajdúnánás Város Önkormányzata – *Start Munka Mintaprogram – Mezőgazdasági kertészet és Értékkeremtő közfoglalkoztatás* című pályázata

Halmaj Község Önkormányzata – *Segíts magadon Halmaj!* című pályázata

Hidvégdó Község Önkormányzata – *Hidvégdó újjászületése és fejlődése az értékkeremtő közfoglalkoztatás által* című pályázata

Parasznya Község Önkormányzata – *STOP után START* című pályázata

Udvari Község Önkormányzata – *Apró lépésekkel az önellátás felé! Újra kell gondolnunk hol élünk, hogyan és miből!* című pályázata

Zalaszentmárton Község Önkormányzata – *A Mezőgazdasági közmunka program hatása a háztáji gazdálkodás újraindítására* című pályázata

- AZ ÉV ÚJ NEMZEDÉK TELEPÜLÉSE

Hernádszentandrás Község Önkormányzata – *Hernád-völgyi Jövő – partnerségben a közösségért* című pályázata

Makó Város Önkormányzata – *„Fiatalok, a megújult Makó hazavár!” – képviselő-testületi ciklusprogram, ennek egyik eleme a „Hogyan védjük meg gyermekeinket?” programsorozat. A „Biztonságos Makó” projekt részeként az önkormányzat és a rendőrség összefogása az ifjúságvédelem, a fiatalok helyben tartása érdekében* című pályázata

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat – *Bízni. Törődni. Dönteni. Cselekedni.* című pályázata

- GAZDÁLKODÓ TELEPÜLÉS

Egerág Község Önkormányzata – *Segély helyett kereset* című pályázata

Tiszatenyő Község Önkormányzata – *Földbe, bőrbe, tányérra – termelés, feldolgozás, értékesítés* című pályázata

Kiskunmajsa Város Önkormányzata – *Kiskunmajsai Helyi Termék Védjegyrendszer* című pályázata

- HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI LEHETŐSÉGEK PROGRAMJA (HELP)

Mátraverebély Község Önkormányzata – *Verebélyi modell* című pályázata

Alsómocsolád Község Önkormányzata – *Közösségi Térségi Hálózat Köz-Tér-Háló a felzárkózás szolgálatában, identitásunk erősítésében* című pályázata

Berhida Város Önkormányzata – *Adj esélyt!* című pályázata

- LEGJOBB TESTVÉRVÁROSI TALÁLKOZÓ

Szarvas Város Önkormányzata – *Sokszínű Európa – Testvérvárosi Találkozó a szellemi kulturális örökségeink megőrzéséért* című pályázata

Körmend Város Önkormányzata – *Európa Napok – 2013. Körmend* című pályázata

Kisrécse Község Önkormányzata – *Őseinknek szent hitéhez, nemzetednek gyökeréhez, testvér ne légy hűtlen soha. Székelyszentkirály (RO) és Kisrécse (HU) kapcsolata 2001-2013.* című pályázata

2014/2015-ben nyertes pályázatok:

- KÖZFOGLALKOZTATÁSI JÓ GYAKORLATOK

Tetétlen Község Önkormányzata – *Együtt, egymásért, a településünkért!* című pályázata

Jánoshida Község Önkormányzata – *STARTMALOM működtetése növénytermesztéssel, állattenyésztéssel és feldolgozással a Zagyva partján* című pályázata

Hajdúdorog Város Önkormányzata – *Öngondoskodás a szociális kihívások megoldására* című pályázata

Karancslapujtó Község Önkormányzata – *Gyöngyszem a Karancs lábánál* című pályázata

Szabadhídvég Község Önkormányzata – *Kertészeti START Mintaprogram Szabadhídvégen* című pályázata

- GAZDÁLKODÓ TELEPÜLÉS

Alsómocsolád Község Önkormányzata – *„Magunk kenyerén” Helyi Gazdaságfejlesztési Program* című pályázata

Garadna Község Önkormányzata – *Közfoglalkoztatás és szociális szövetkezet együttműködésének jó gyakorlata Garadna községben* című pályázata

Szorgalmatos Község Önkormányzata – *Szorgalmas szorgalmatosi közmunkások az önfenntartó Szorgalmatosért* című pályázata

- A TELEPÜLÉSI ÉS A HELYI ROMA NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata – *Szolnok Megyei Jogú Város Integrációs Programja* című pályázata

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata – *Együtt a közös jövőért* című pályázata

Budapest Főváros IV. Kerületi Önkormányzat – *Magyarország első Cigány Helytörténeti Gyűjteményének felállítása és intézményesítési törekvései* című pályázata

2016-ban nyertes pályázatok:

- LEGJOBB KÖZFOGLALKOZTATÁSI GYAKORLAT

Tiszagyulaháza Község Önkormányzata – *Közösen Tiszagyulaházáért* című pályázata

Polgár Város Önkormányzata – *Segítő polgári kezek az idősekért* című pályázata

Hajdúsámson Város Önkormányzata – *Településkép formálás* című pályázata

Komló Város Önkormányzata – *Komlói száraztésztagyártás* című pályázata

Trizs Község Önkormányzata – *„Tirzs, a gyümölcsöző falu”* című pályázata

- „CSALÁDÉRT ÉS KÖZÖSSÉGÉRT” ROMA NŐK TÁRSADALMI SZEREPVÁLLALÁSÁNAK JÓ PÉLDÁI

Szarvas Város Önkormányzata – *A szegénységben élő roma nők helyzetének javítása* című pályázata

Hidvégható Község Önkormányzata – *Út a Raul Wallenberg díjhoz és tovább – A kisebbségi és a többségi társadalom békés egymás mellett élése és ebben a roma nők szerepvállalása* című pályázata

Uszka Község Önkormányzata – *A nők esélyegyenlőségének elősegítése Uszkában* című pályázata

- HELYI POLGÁRÓRSÉG ÉS AZ ÖNKORMÁNYZAT EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Nagyhegyes Község Önkormányzata – *A jó közbiztonság fenntartása Nagyhegyesen széleskörű összefogással* című pályázata

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat – *„Én, TE., Ő, de együtt könnyebb a MI biztonságunkért”* című pályázata

Mórahalom Város Önkormányzata – *Párizs, balra! Összefogással a migráció negatív hatásaival szemben, új települési kihívások* című pályázata

2017-ben nyertes pályázatok:

- „KÖZÖS-TÖBBSZÖRÖS” – A TELEPÜLÉSESEN ÉLŐ ROMÁK ÉS NEM ROMÁK PÉLDAÉRTÉKŰ KÖZÖS(SÉGI) PROGRAMJAI, TEVÉKENYSÉGEI

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata – *Ferencvárosi Roma Konceptió* című pályázata

Budaörs Város Önkormányzata – *Az eredményes iskolai szereplés, a hatékony integráció támogatása, a korai lemorzsolódás megakadályozása – Együttműködés a Budaörsi Tanoda és Budaörs Város Önkormányzata között* című pályázata

Kisújszállás Város Önkormányzata – *Kertünk és kuckónk* című pályázata

- HELYI POLGÁRŐRSÉG ÉS AZ ÖNKORMÁNYZAT EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Ajak Város Önkormányzata – *Helyi polgárőrség és önkormányzat együttműködése* című pályázata

Abasár Község Önkormányzata – *Gyermek- és ifjúságvédelem Abasáron az ifjúpolgárőrség népszerűsítésén keresztül* című pályázata

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat – *„VizesVB nemcsak vízben”* című pályázata

2018-ben nyertes pályázatok:

- „KÖZÖS-TÖBBSZÖRÖS” – A TELEPÜLÉSESEN ÉLŐ ROMÁK ÉS NEM ROMÁK PÉLDAÉRTÉKŰ KÖZÖS(SÉGI) PROGRAMJAI, TEVÉKENYSÉGEI

Kiskunhalas Város Önkormányzata – *Szociális segítő hálózat, mint a helyi társadalomfejlesztés sikeres eszköze* című pályázata

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata – *„Közös-ségi többszörös” – Az egri vár ereje a közösségben található – SZATECS létrejötte, mint a közösségfejlesztés eredménye* című pályázata

Egyek Nagyközség Önkormányzata – *Esélyt az állatoknak program – gyepmesteri telep létesítése* című pályázata

Püspökladány Város Önkormányzata – *Helyismereti tábor a püspökladányi Újtelepi Könyvtárponton* című pályázata

- HELYI POLGÁRŐRSÉG ÉS AZ ÖNKORMÁNYZAT EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Aldebrő Község Önkormányzata – *Aldebrőn a polgárőrség az élet része* című pályázata

Lepsény Nagyközség Önkormányzata – *Összefogás a lakosságért Lepsényben* című pályázata

Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat – *Polgárőr nap a fiatalokért – polgárőrök és ifjú polgárőrök a szünidőben* című pályázata

Csabaszabadi Község Önkormányzata – *Aprófalvak ifjú polgároireinek mindennapjai* című pályázata

2019-ben nyertes pályázatok:

- IDŐSÜGY (FALVAK KATEGÓRIA)

Szamossályi Község Önkormányzata – *„Mindenki fontos! Fókuszban a demens ellátás”* című pályázata

Alsómocsolád Község Önkormányzata – *„Generációs híd építése és minőségi holisztikus ellátás a településen és az Őszi Fény Idősek Otthonában”* című pályázata

Abasár Község Önkormányzata – *„GENERÁCIÓK KAPCSOLATBAN – Innováció az időskori ellátásban Abasáron és partnertelepülésein”* című pályázata

- IDŐSÜGY (VÁROSOK KATEGÓRIA)

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata – *„A teljesség felé”* idősügyi programsorozatának bemutatása

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata – *„Idősek Közösségi Központjának kialakítása, működtetése”* című pályázata

- ÁLLAMPOLGÁRI RÉSZVÉTEL

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata – *„A szolnoki ifjúság közéleti nevelése”* című pályázata

Alsómocsolád Község Önkormányzata – *„Alsómocsolád, az élhető zsáktelepülés – tudatos tervezéstől a közösségi vállalkozásig”* című pályázata

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat – *„Bízni. Törődni. Dönteni. Cselekedni.”* című pályázata

- ROMA ÉS NEM ROMA ÖNKORMÁNYZATOK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Szarvas Város Önkormányzata – *„Önkormányzatok közötti együttműködési területek a kultúrák közötti párbeszéd javítására”* című pályázata

Ozora Község Önkormányzata – *„Együtt jobb és könnyebb!”* című pályázata

Tetétlen Község Önkormányzata – *„Tetétlenül semmi sem véletlen”* című pályázata

- KÖZBIZTONSÁGI JÓ GYAKORLATOK

Kunsziget Község Önkormányzata – *„Közösen a biztonságért – közösen a polgárok védelméért”* című pályázata

Polgár Város Önkormányzata – *„Polgárörök Polgáron Polgárért!”* című pályázata

2020-ban nyertes pályázatok:

- TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI JÓ GYAKORLATOK – A SZEGÉNYSÉG ELLENI KÜZDELEM HATÉKONY HELYI MÓDSZEREI

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata *„Felzárkózást támogató innovatív közösségi alapú kríziskezelés”* című pályázata

Budapest Főváros XIII. Kerület Önkormányzata *„Nem vagy egyedül: hívd a Previ Stúdiót”* című pályázata

- HELYI KÖZBIZTONSÁGI JÓ GYAKORLATOK

Arló Nagyközség Önkormányzata *„Tegyünk együtt a helyi közbiztonságért!”* című pályázata

Kunsziget Község Önkormányzata *„Kunsziget biztonságáért a megváltozott helyzetben”* című pályázata

Budapest Főváros XIII. Kerület Önkormányzata *„Nem hagyunk szó nélkül!”* című pályázata

- ÖNKORMÁNYZATI JÓ GYAKORLATOK AZ IDŐSELLÁTÁSBAN

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata *„A szociális ellátások szerepe, fontossága az idősellátásban (A helyi méltányossági ápolási díj és a házi segítségnyújtás rendszerének együttműködése Nyíregyházán)”* című pályázata

Kozármisleny Város Önkormányzata *„Időseink védelmében a Kozármislenyi veszélyhelyzeti munkacsoport”* című pályázata

Alsómocsolád Község Önkormányzata *„Új utakon a minőségi időskorért”* című pályázata

- **ÖNKORMÁNYZATI INNOVÁCIÓK**

Szada Nagyközség Önkormányzata *„A Fény Világnapja Szadán – önkormányzat és civilek együtt a közösségért nehéz helyzetekben is”* című pályázata

Budapest Főváros XV. Kerület Önkormányzata *„Újszerű, digitális segítségnyújtó platform a COVID-19 járvány ideje alatt”* című pályázata

Budapest Főváros IV. Kerület Önkormányzata *„Állatmentő Liga Újpesten, különös tekintettel a veszélyhelyzet ideje alatt”* című pályázata

A Program célja

A program célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival, esetleg a nemzetközi szakmai közélettel is.

Az új és innovatív helyi megoldások feltérképezése, illetőleg az ilyen megoldásokat nyújtó önkormányzatok tudásának és tapasztalatának terjesztése a hasonló problémával küszködő önkormányzatok körében jobb közszolgáltatásokat, s a településvezetésben magasabb színvonalú teljesítményt eredményezhet. A program által kezdeményezett tudásátadási folyamat azonban nemcsak azokat az önkormányzatokat segíti, amelyek új megoldásokhoz jutnak, hanem azokat is, amelyek a gyakorlatokat kialakították. A tudásátadás nemcsak írott formában, hanem nyílt napokkal és a kollégákkal való konzultáció során valósul meg. E konzultációkon kitűnő új ötleteket kaphat az átadó önkormányzat is a kialakított gyakorlatok továbbfejlesztésére.

A 2021. évi Program kezdeményezői és felelősei

A Programot Magyarországon a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége felügyelete mellett az Irányító Bizottság fejleszti és vezeti.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja együttműködésével hirdeti meg 2008-tól folyamatosan. A megvalósításában részt vesz a Magyar

Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, a Belügyminisztérium, az Országos Polgárőr Szövetség és az Emberi Erőforrások Minisztériuma is. 2019-ben csatlakozott az Innovációs és Technológiai Minisztérium, az e-Demokrácia Műhely Egyesület (2020-ig) és a Homo Oecologicus Alapítvány, 2020-ban a Kisvárosok Szövetsége és a Biztonságos és Élhető Városokért Egyesület, valamint 2021-ben az Autonómia Alapítvány is.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program Irányító Bizottsága, és az abban résztvevő szervezetek az alábbi pályázati kiírással és online tudásprogrammal is arra ösztönözte az önkormányzatokat, hogy használják fel egymás innovációit; tanuljunk egymástól, gondolkodjunk közösen a közös célok érdekében.

Az Irányító Bizottság tagjai (Belügyminisztérium Önkormányzati Államtitkárság, Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Innovációs és Technológiai Minisztérium, Magyar Faluszövetség, Magyar Önkormányzatok Szövetsége, Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, Autonómia Alapítvány, Biztonságos és Élhető Városokért Egyesület, Homo Oecologicus Alapítvány, Országos Polgárőr Szövetség) delegáltjai. Az Irányító Bizottság munkáját a TÖOSZ által kinevezett projektmenedzser segíti. Az Irányító Bizottság egyszerű többséggel dönt valamennyi felmerülő kérdésben.

Az Irányító Bizottság tagjainak joga és lehetősége van más intézményeket, döntéshozókat javasolni a munkájukban való részvételre, szakértőket javasolni a Szakértői Testületbe, és azokat közös döntéssel kinevezni.

Az Irányító Bizottság határozza meg a pályázati kiírást tartalmazó kiadvány kritériumait, pályázati feltételeit, a kiválasztási eljárást, és felügyeli a Szakértői Tanács kiválasztási eljárását. Elfogadja a képzési programot, meghatározza a képzési lehetőségeket és kötelezettségeket a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díj nyertesei számára; irányítja az esettanulmányok széles körű terjesztését; aktív kommunikációs eszközökkel támogatja a Program végrehajtását; együttműködik a záróünnepség szervezésében.

A Szakértői Testület önkormányzati gyakorlattal rendelkező szakembereit az Irányító Bizottság delegálja. A Szakértői Testületet a TÖOSZ Titkársága adminisztratív támogatásban részesíti. A Szakértői Testület feladata a beérkezett pályázatok értékelése, és a díjazásra érdemes gyakorlatokra vonatkozó javaslattétel az Irányító Bizottságnak. A Szakértői Testület tagjai a Program végrehajtása során a TÖOSZ-szal, illetve a projektmenedzserrel együttműködve részt vesznek a pályázati kiírás témájának meghatározásában, pontosításában; a kritériumok/indikátorok meghatározásában valamennyi pályázati területen; rövid listát készítenek azon beérkezett önkormányzati

pályázatokból, amelyek helyszíni vizsgálatot igényelnek; közreműködnek a meghatározott önkormányzati gyakorlatok helyszíni ellenőrzésében; a legjobb gyakorlatok kiválasztásának előkészítésében.

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (dr. Gyergyák Ferenc főtisztviselő és Kolin-Sabján Katalin projektmenedzser: sabjan@toosz.hu) támogatja és megszervezi az Irányító Bizottság és a Szakértői Testület munkáját.

Mi történt a prezentációs döntő előtt?

A keserű meglepetésekkel teli 2020-as évet lezárva bízunk benne, hogy a 2021-es év a legjobb reményeinknek megfelelően alakul. 2020-ban a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programjában a koronavírus járvány leküzdésében számos sikeres önkormányzati innovációt ismerhettünk meg. Köszönet érte valamennyi közreműködőnek és pályázónak! Az eredményeket megtekinthetik itt:

<http://legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu/news/45/59/LoeGY-Program-2020-ime-a-nyertes-oenkormanyzatok-listaja/>

2021. február 24-én nemzetközi online konferencián mutatkoztak be a tavalyi pályázók, érdemes végigolvasni az előadásokat: <http://legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu/news/47/59/A-legjobb-helyi-innovaciok-es-megoldasok-a-COVID-19-ellen-c-nemzetkoezi-konferencia-prezentacioi/>

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programot 2021-ben is folytattuk, ebben az évben azokat a már bizonyított jó önkormányzati gyakorlatokat vártuk, amelyek a járvány utáni újrakezdésben lehetnek hasznukra más önkormányzatoknak, függetlenül attól, hogy a járvány alatt, vagy előtte találták ki és próbálták ki azokat. Elvárásunk volt, hogy minimum egy éves bizonyított hatékony, hatásos, mások számára átvehető és megismételhető önkormányzati gyakorlat legyen.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program 2021. évi ütemezése:

- 2021-es pályázati szakasz meghirdetése: 2021. márciustól folyamatosan május végéig.
- Pályázatok benyújtásának határideje: 2021. június 30.
- Beérkezett pályázatok írásbeli értékelése: 2021. július 31.
- Helyszíni/online megbeszéléseken keresztüli szakértői értékelések, beszélgetések: 2021. október 22-ig.
- 2021. október 29. Irányító Bizottság ülése: döntés a prezentációs döntőbe jutó pályázatokról.

- Felkészítő tréning az offline/online prezentációs döntőre 2021. november 3-án.
- 2021. november 10. prezentációs döntő és zárókonferencia.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlat Díj elnyerésének feltételei

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program 2021 pályázatban bemutatott valamennyi jó gyakorlatnak meg kellett felelnie az alábbi szempontoknak, de elsősorban az aktuális társadalmi és gazdasági válságra adott jó válasz kritériumának.

Elfogadottság és együttműködés: A gyakorlat tervezését és bevezetését megfelelő egyeztetések kísérték-e, amelyek során sikerült-e megegyezésre jutni a gyakorlat tartalmáról és az együttműködés megvalósításáról.

Átláthatóság és nyitottság: A gyakorlat kialakítását segítő döntések jól definiáltak-e és közérthető formában hozzáférhetőek-e. Kialakításuk során konzultáltak-e résztvevőkkel, és van-e lehetőség a közreműködésükre a megvalósítás szakaszában. Törekedett-e az önkormányzat az aktív részvétel támogatására.

Hatásosság: A gyakorlat megvalósította-e a kitűzött célt, van-e pozitív hatása, esetleg hatást gyakorol-e más kapcsolódó területek gyakorlataira, a lakosok pozitívan értékelik-e.

Hatékonyág: A gyakorlat bevezetése jelentős, mérhető hatékonyságjavulást eredményezett-e.

Fontosság: A gyakorlat hozzájárul-e a település egyik (vagy több) problémájának megoldásához. Olyan probléma megoldásához járul-e hozzá, amely sok településen jellemző, s kevésbé ismert a megoldása.

Fenntarthatóság: A gyakorlat intézményesült-e és integrálódott-e az önkormányzat cselekvéssorába, megalapozott-e pénzügyi és szervezeti fenntarthatósága.

Megismételhetőség: A gyakorlat bevezethető-e több más településen különösebb probléma nélkül.

Azok az önkormányzatok pályázhattak a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjra, amelyek a maguk megítélése szerint valami új és másutt is alkalmazható gyakorlatot alakítottak ki.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díj elnyerésére irányuló pályázat benyújtásával a pályázó önkormányzat vállalta, hogy a TÖOSZ-szal kötendő

szerződés szerint a saját, díjazott gyakorlatát más önkormányzatokkal megismerteti. Annak érdekében, hogy a tudás széles körben, az ország más részein is hasznosulhasson, a nyertesek a legjobb gyakorlatukat bemutató fontosabb információkat nyílt napok, szakmai konferenciák, tanulmányutak, internetes bemutatkozás keretében adják át. A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program a nyertes önkormányzatok képviselőinek mindehhez felkészítő képzést kínál.

A kiválasztás

A TÖOSZ összegzést készített a befogadott pályázatokról, amelyek közül a Szakértői Testület tagjai témánként rövid listát készítettek a helyszíni vizsgálatot igénylő jó gyakorlatokról.

A projektmenedzser az Irányító Bizottság és a Szakértői Testület egy-két tagjával – a járványügyi helyzet miatt online konferenciabeszélgetés formájában – helyszíni látogatást tettek a listán szerepeltetett jó gyakorlatok pályázattal érintett településen történő megtekintésére. A látogatók a helyi vezetőket felkérték a jó gyakorlat ismertetésére; így lehetőség adódott azon részletek bemutatására is, amelyek a pályázatból esetleg kimaradtak, ám a Program szempontjából fontosak.

A helyszíni tapasztalatok nyomán meghívást kaptak a Díjra esélyes pályázó települési önkormányzatok, hogy a saját jó gyakorlatukat szakmai konferencián ún. „prezentációs döntő” keretében a nyilvánosság előtt ismertessék, majd a Szakértői Testület javaslatának figyelembevételével az Irányító Bizottság döntése alapján született meg a döntés a Legjobb Önkormányzati Gyakorlat Díj odaítéléséről.

A díjátadó ünnepség

A Programot a járványügyi helyzet miatt hibrid (offline/online) szakmai konferencia keretében zártuk 2021. november 10-én, ahol a szélesebb szakmai közönség előtt zajlott a „prezentációs döntő”.

A prezentációs döntő és zárkonferencia az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága Magyar elnökségi programok keretében került megrendezésre.

A legjobb gyakorlatok terjesztése

A Program sikeres pályázatait benyújtó települési önkormányzatok felkérését kaptak, hogy a TÖOSZ-szal kötendő szerződésben rögzítsék a maguk jó gyakorlatának szélesebb körű ismertetéséhez szükséges csatornákat és módszereket.

A Program irányítói tanácsadással és információkkal segítik a legjobb gyakorlatok kommunikációját.

A nyertes települési önkormányzatok vállalták, hogy meghatározott számú önkormányzat képviselőit fogadva ismertetik a maguk díjazott jó gyakorlatát. A tudásátadás folyamata további innovációk forrása lehet, mert a fogadó települési önkormányzatok is hasznosítható ötleteket meríthetnek a szakmai párbeszédéből.

A TÖOSZ és a Programban résztvevő szervezetek a maguk információs csatornáin népszerűsítik a legjobb gyakorlatokat, segítvén ezáltal azokat a települési önkormányzatokat, amelyek problémáira e gyakorlatok megoldást kínálnak.

Hogyan lehetett pályázni?

Valamennyi magyarországi települési önkormányzat elnyerheti a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díját.

Pályázni a www.toosz.hu és a www.legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu internetes honlapról letölthető pályázati formanyomtatvány elektronikus kitöltésével lehetett. A pályázatot online kellett beküldeni a következő címre: toth@toosz.hu és sabjan@toosz.hu.

A pályázat további érvényességi feltételei:

- egy 8-10 szöveges-képes diából álló MS Power Point (ppt) prezentáció és egy 2 perces videó, amelyet pályázat elektronikus példányával együtt kellett megküldeni a toth@toosz.hu valamint a sabjan@toosz.hu e-mail címre [5 MB-nál nagyobb terjedelmű fájl esetén kértük óriásfájl-küldő program használatát (www.mammutmail.com vagy www.toldacuccot.hu)];

- a pályázat formanyomtatványt egy MS Word és egy szkennelt, a polgármester által aláírt változatban kellett megküldeni e-mailben.

A pályázathoz a jó gyakorlat eredményeit bemutató dokumentumok, kiadványok, fotók anyagát az önkormányzat honlapjára feltöltve és a linket beillesztve volt lehetőség megküldeni. A pályázó a mellékletek megküldésével hozzájárult a dokumentumok, kiadványok, fotók és videók szabad felhasználásához.

A programban való részvételhez, a pályázat megírásához 2021. június 25-én az Irányító Bizottság segítséget nyújtott egy egynapos felkészítő tréning.

Az Irányító Bizottság fenntartotta a jogot, hogy bármely kategória tekintetében nem hirdet győztest. Bármely felmerülő kérdésével a TÖOSZ Titkárságához lehetett fordulni a következő elérhetőségek valamelyikén: (06 30) 436 0260 vagy (06 1) 322 7407 telefonszámon és a sabjan@toosz.hu e-mail címen.

A pályázat beérkezéséről 24 órán belül visszajelzést küldtünk e-mailben.

Pályázati témák a 2021. évben

(Az egyes témáknál zárójelben a pályázatok száma/a döntősök száma.)

- Társadalmi felzárkózási jó gyakorlatok – szegénység elleni küzdelem munka biztosításával, munkahelyteremtéssel a település közösségének hasznára (5/3)
- Önkormányzati innovációk (8/3)
- Önkormányzati idősellátás jó gyakorlatai kiemelten az otthoni szolgáltatások és ellátások jó gyakorlatai (8/3)
- Bűnmegelőzési, közbiztonsági jó önkormányzati gyakorlatok (4/3)

2021. évi díjazott pályázatok

Társadalmi felzárkózási jó gyakorlatok – szegénység elleni küzdelem munka biztosításával, munkahelyteremtéssel a település közösségének hasznára

I. helyezés:

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata: „Szombathelyi Közösségi Bérletrendszer (KBR)”

Lakosságszám: 76.085 fő

A településről:

Szombathelyen a lakásárak az országos átlaghoz képest magasak. A szociálisan rászorulóknak nincs esélyük saját ingatlant vásárolni. Az albérleti díjak emelkedése, a többhavi kaució kifizetése, a kiadó albérletek alacsony száma tovább nehezítik helyzetüket. A lakástulajdonosok gyakran elzárkóznak a kisgyermekes családok, hátrányos helyzetűek, roma származásúak, alacsony jövedelműek, szociális támogatásból élők számára az ingatlan bérbeadásától. Visszatérő probléma, hogy az egyéneknek, családoknak adott éven belül többször kell az albérletből kiköltözniük, „vándorolniuk”. A KBR rendszer megoldást nyújt a problémás célcsoportoknak a lakáshoz jutáshoz. Kauciót a bérlő nem fizet, valamint a piaci árnál 15%-kal olcsóbban bérelheti az ingatlant. Létbiztonságát növeli, hogy a bérleti szerződés 3 évre szól, ezalatt bejelentett tartózkodási hellyel rendelkeznek, ezért Szombathelyen óvodai, iskolai házi orvosi ellátást vehet igénybe. A bérbeadó előnye, hogy az adminisztratív költségeket, a bérlő kiközvetítését, a bérleti díj beszedését, a kapcsolattartást az Önkormányzat végzi. A bérlemény állagmegőrzéséért az Önkormányzat vállal felelősséget. Továbbá a lakás tulajdonosának 15%-os mértékű adókedvezmény jár. A KBR rendszer nyertes célcsoportjai főként azok az egyének, családok, akik rendszeres jövedelemmel, munkaviszonnyal rendelkeznek, azonban a lakástulajdonosok által támasztott elvárások és feltételrendszerek miatt gyakran kiszorulnak a tisztán piaci alapú albérleti konstrukciókból. A KBR bevezetése az Önkormányzat részéről a koronavírus járvány időszakában történt, enyhítve ezáltal a pandémia okozta krízishelyzeteket.

A piaci alapon lakáshoz nem jutott rászorulók számára az Önkormányzat bérletrendszerének nyújthat segítséget. Azonban az Önkormányzat tulajdonában lévő bérletrendszerek többsége lakott, vagy felújítandó. Az igénylők

száma jelentős, 2021. évben a 34 kiutalható önkormányzati ingatlanra közel 300 fő kérelmező jut.

Szombathely megyei jogú város önkormányzata a városban jelentkező lakhatási problémák kezelésére komplex önkormányzati bérlakás rendszert tart fenn. A 2021. évi adatok alapján az Önkormányzatnak 2077 bérlakás van a tulajdonában. 2021. évben a lakott lakások száma 1945. Az Önkormányzatnak 34 olyan lakása van, melyek a jövőben kiadhatók a szociálisan rászorulóknak. Az ingatlanpiaci árak és albérleti díjak emelkedése miatt folyamatosan növekszik az igény az önkormányzati bérlakásokra. A kérelmezők szocio-demográfiai összetétele megváltozott, főként a középosztály tagjai azok, akik a Szombathelyi Közösségi Bérlakás Rendszerbe támogatottként bevonhatók. A bérlakások állagmegőrzésére és felújítására az Önkormányzat évi 70-100 millió Ft-ot biztosít.

A jó gyakorlat lényege:

A KBR a szombathelyi önkormányzati bérlakás szektorban jelen lévő feszültségeket enyhítő, új, egyedi, innovatív megoldás. Célja, hogy a magántulajdonban lévő, eddig piaci alapon kiadott lakások szociális célra történő felhasználásával az egyének és családok lakhatási gondjai megoldódjanak. Olyan lakások kerülnek bevonásra, melyek komfortosak vagy összkomfortosak, végrehajtási és/vagy hasznélvezeti joggal nem terheltek. Előnye, hogy a bérbeadással járó kockázatokat az Önkormányzat átvállalja. A lakástulajdonos és az Önkormányzat között bérleti szerződés jön létre, a szerződés időtartama legalább 3 évre szól. A szokásos piaci árnál alacsonyabb havi bérleti díj megállapítása miatt a rászoruló középosztály tagjai is igénybe vehetik a bérleményeket. Kaució nem szükséges, a rendszer több évre nyújt kiszámítható jövőképet a lakhatási problémákkal küzdők számára. További pozitívuma, hogy az Önkormányzat által adható, nem önkormányzati tulajdonban lévő lakásban lakók bérleti díj támogatása a KBR konstrukcióban igénybe vehető. A bérlőkereséssel, és a bérbeadás adminisztrációjával kapcsolatos feladatokat az Önkormányzat teljes mértékben átvállalja a bérbeadó lakástulajdonos helyett. A tulajdonos 15% SZJA kedvezményre jogosult, mivel ingatlanát szociális célokra adja bérbe. A KBR 2020. évi bevezetése óta 14 magántulajdonban lévő lakás került az önkormányzati bérlakás rendszerbe bevonásra. Az Önkormányzat által kiválasztott bérlők bérleti és közüzemi díj hátralékkal nem rendelkeznek.

A rendszer sikerét jelzi, hogy a 2020. évi indulás óta 14 fő lakástulajdonos és 14 fő bérlő került be a KBR rendszerbe. Az Önkormányzat partnerként tekint azokra a Szombathelyen megtalálható nonprofit, egyházi, civil szervezetekre, valamint az Önkormányzat által fenntartott szociális intézményekre, melyeknek kiemelt szerepe van a KBR népszerűsítésében és abban, hogy a

KBR, mint lehetőség a lakhatási problémával küzdő ügyfelek minél szélesebb köréhez eljusson.

Az Önkormányzat a program a bevezetése óta 1.750.000 Ft összegű saját forrást biztosított. A rendszer működtetése külön infrastruktúra és humán erőforrás biztosítását nem igényli. A beérkező kérelmekkel a munkaköri leírás alapján a Lakásiroda 5 fő ügyintézője foglalkozik. A KBR bevezetése hosszú távú megtakarításokat jelent az Önkormányzatnak. Mivel előre tervezhetők a lakástámogatások, a lakbérek, lakásköltségek, ezáltal az Önkormányzat gazdálkodása kiszámíthatóbb. Az egyének, családok számára a bérlakás létbiztonságot jelent, könnyebben vállalhatnak munkát, ha van hol lakniuk. A munkaviszony munkabért eredményez, így a lakhatással kapcsolatos költségeket ki tudják fizetni, nem kerülnek adósságcsapdába. Mivel egzisztenciájukat fenn tudják tartani, nem jelentkeznék segélytípusú ellátásokért, ezzel „spórolnak” az Önkormányzatnak. Szombathely lakossága előregedő, az öregedési index növekszik. A demográfiai mutatók javulhatnak azáltal, hogy a lakhatással rendelkező családok bátrabban vállalnak gyermekeket. Ha javul a lakosság korösszetétele, kevesebb forrást kell idősellátásra fordítani. Az önkormányzati bérlakások felújítása kapcsán is megtakarítások érhetőek el, mivel a magántulajdonú ingatlanok bevonásával a lakásállomány színvonala, minősége nem romlik. A bérlőnek érdekében áll, hogy a lakás állagát megőrizze, ne lakja le azt, mert szerződését felbonthatják. A lakástulajdonosnak célja a lakás komfortjának megőrzése, a felújítás, mivel magasabb összegű havi bérleti díjat kaphat. Az Önkormányzatnak így évről, évre kevesebb összeget kell a bérlakások felújítására fordítania.

II. helyezés:

Szigetvár Város Önkormányzata: „Ifi sziget”

Lakosságszám: 10.980 fő

A településről:

A Szigetvári járás az ország 23. leghátrányosabb helyzetű térsége, Magyarország 176 járása között. Az ellátási területébe 15 óvoda, 12 általános iskola és egy középiskola tartozik. Az ellátott 28 köznevelési intézményben összesen 2926 gyermek van, melyek közül 29% hátrányosan, vagy halmozottan hátrányos helyzetű. A járás és a város problémái összetettek, a munkanélküliség, a közlekedés elégtelensége, a szolgáltatások nem megfelelő elérhetősége felerősítik, és konzerválják a kialakuló hátrányos helyzetet – mind a település, mind az egyes családok szintjén.

A jó gyakorlat lényege:

Egy jó gyakorlat kialakításához a szakmai szempontokon túl szükség van elszántságra, elhivatottságra és folyamatos újratervezésre ahhoz, hogy szakmailag ki tudjon forni és beágyazódhasson az önkormányzati (intézményi) szolgáltatási palettába.

A jó gyakorlat célja az iskolai szociális munka eszköztárával a prevenció. A hátrányos helyzet felszámolása, a tanult tehetetlenség körforgásának megtörése. Olyan életkorban érdemes a gyerekeknél elkezdni a felzárkóztatást, ami rövidtávon is képes pozitívan befolyásolni a reszocializációt, kialakítani egy pozitív, de reális énképet. Képes javítani a gyerekek iskolai eredményein, tanulási kompetenciáin és az iskolai csoportokban elfoglalt státuszukon.

A Szigetvári Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat a Szigetvári Önkormányzat területén 2016 óta biztosítja az óvodai és iskolai segítő szolgáltatást. Ennek keretében került kialakításra az ifjúsági klub Ifi Sziget néven. Többszöri próbálkozás után újra tervezték a szakmai vonalat, a 6 és 16 év közötti korosztályt fogadják, és szorosabbra fűzték az iskolákkal való együttműködést. A klub a prevencióban tölt be fontos szerepet, különösen a tanulássegítő és mentálhigiénias szolgáltatásokkal, amik a hét minden napján elérhetőek. Mind a helyi iskolák, mind a hátrányos helyzetű családok megkeresésére fogadják a gyerekeket és segítik őket a tanulási, szociális, társas kompetenciájuk fejlesztésében. A klubba járó gyerekeknél komplex szociális és iskolai problémákkal találkozhatnak, amik a családi diszfunkciókig vezethetők vissza. Az iskolai zavarokhoz sok esetben antiszociális normák társulnak, ezek korrigálása összetett, időigényes folyamat, több síkú szakmai felkészültséget igényel. Ennek elősegítésére bevezették a „Tallér rendszert”, ami a pozitív megerősítésre épít és a gyerekek befektetett munkáját- úgy, mint viselkedés, kooperáció, és szabálykövetés - manifesztálja azzal, hogy a hétfőtől péntekig gyűjtött tallérok beválthatók az általuk kiválasztott apróbb tárgyakra élményekre, a tallérvásár keretében.

A koronavírus járvány elrendelt veszélyhelyzeteiben az Ifi Klubbal is bekapcsolódtak a települési szintű védekezésbe. Egész napos gyerekefelügyeletet biztosítottak, fogadták az egészségügyben és rendvédelmi szerveknél dolgozók gyerekeit, segítették az online oktatást mindenkinél, aki erre rászorult. 2020-ban és 2021-ben kibővítették a nyári napközis táborok számát, hogy a hátrányos helyzetű gyerekeken kívül azokat is tudják fogadni, akiknek szülei az online oktatás miatt már nem rendelkeztek elég szabadsággal, nincs a családon belül szabad kapacitás a szünidei gyerekefelügyeletre. Táboraik létszáma jó visszaigazolást jelent.

Az Ifi Klub kialakításának lépései a következők voltak:

- Az EFOP pályázatok előkészítésekor beépítették az Ifi Klub működését az óvodai és iskolai szociális segítség preventív elemei közé mind szakmailag, mind források tekintetében. A pályázatot a Szigetvári Család és Gyermejjóléti Központ és Szolgálat adta be, így a jó gyakorlatot is ők tervezték meg, alakították ki több lépésben a jelenlegi működést.
- Kiválasztásra került a klub helyszíne, melyre kétéves bérleti szerződést kötöttek, majd pályázati forrásból felszerelték a klubot. A klub felszereltsége, fejlesztő eszközei kielégítik a 6-20 év közötti korosztályok igényeit, folyamatosan bővülnek, a szabadidő hasznos eltöltésére kínálnak sokféle alternatívát.
- Heti 40 órában alkalmaztak két helyi pályakezdő diplomás fiatalot, hogy ne legyen generációs különbség a klub célcsoportja és a szakemberek között. A két kollega irányítását és a szakmai munka tervezését a Gyermejjóléti központ látja el az iskolai szociális segítség szakmai és jogszabályi előírásai, szakmai protokoll ajánlásai szerint. A működési rend, a házirend és a programok tervezésénél más hasonló jellegű szolgáltatások jó gyakorlatát is felhasználják, folyamatosan keresik az innovatív lehetőségeket a klub hatékonysága érdekében.

Az Ifi Klubot a közösségi hálón, a helyi általános iskolákban és a középiskolában népszerűsítetik az iskolai szociális segítőkön keresztül, a pedagógusok bevonásával. A családsegítő szolgálat kollégái is ösztönözték azokat a gyerekeket, akiket veszélyeztetett az évismétlés, az iskolaelhagyás vagy a kriminálizálódás, hogy vegyék igénybe a szolgáltatást.

- A klub működését összekapcsolták más projektekkel, hogy még több anyagi és szakmai forrást, programot csatornázhassanak be a klubba a prevenció érdekében.
- A prevencióba bevontak más szervezeteket is, a Kultúr és Zöld Zóna Egyesületet, valamint a Szigetvári Kábítószerellenes Fórumot, akik prevenciós foglalkozásokat tartottak-tartanak addiktológiai témákban.
- Másfél év után újra kellett gondolniuk a klub működését, az addig bevonzott fiatalok problémái olyan súlyosak voltak, hogy speciális szaktudást igényeltek, reszocializációjukban érdemi elmozdulás nem volt várható.
- A 6 és 16 év közötti korosztályra tervezték át a klubot felzárkóztató, tanulást segítő, szabadidős programokkal, nyári napközis táborokkal.
- Ehhez alakították át a klub nyitvatartási és működési rendjét, a házirendet, a dokumentációt.

- Az Ifi Klub szervesen illeszkedik a helyi Ifjúságvédelmi és Esélyegyenlőségi stratégia koncepciójába, hiszen hatékonyan segít megtörni a halmozottan hátrányos helyzetű családok rossz élethelyzetét, a hátrányok újratermelődését a gyerekeken keresztül. Hangsúlyt fektet közösségépítésre és a társadalmi kohézió csökkentésére, növelve a helyi megtartóerőt.

Az eredmények számokban 2020 évben:

- 1290 gyermek vett részt a klub programjain;
- napi szinten 14 gyermek vett részt tanulássegítésben;
- 3 szülői értekezletet és 4 szakmaközi egyeztetést tartottak;
- „Tök jó hét” az őszi szünetben folyamatos programok biztosítása.

A nem számszerűsíthető igazi eredmények azok, amelyek leginkább a hétköznapiakban manifesztálódnak a gyerekeknél, ezt mind a szülők, mind a pedagógusok visszajelzéseiből tudják. A jobb tanulmányi eredményekkel együtt folyamatosan javul a gyerekek közösségi státusza, motiváltabbak a feladatok a tanulás iránt, pozitívabb, és egyben reális is a jövőképük. Közvetett eredmény, hogy csökkent a szülők és pedagógusok közötti konfliktusok száma, valamint kiszélesedett az iskolák és a szociális szakemberek közti kooperációs felület.

A világjárvány jelenléte érezhető volt a klub összetételén. Még az előző években zömmel hátrányos helyzetű gyerekeket fogadtak, ez az arány 50%-ra módosult és megjelentek a település középrétegébe tartozó családok gyerekei is, mert a szülők elfáradtak a karantén-időszakban, már nem voltak mobilizálható kapcsolataik, anyagi forrásaik.

III. helyezés:

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata: „Leszakadó városrészek integrációja Miskolcon”

Lakosságszám: 155.476 fő

A településről:

Miskolc, az Észak-magyarországi régió közigazgatási, gazdasági, oktatási, tudományos és innovációs központja, Borsod-Abaúj-Zemplén megye székhelye, az ország negyedik legnagyobb lélekszámú városa. A felmérések is igazolják, hogy a szegénység területileg is koncentrálnak, Borsod-Abaúj Zemplén Megye a legérintettebb térsége az országnak. A kisebb foglalkoztatottság kiváltó okai közé tartozik az ipari termelés csökkenése és a bányák bezárása, valamint az elavult szakképzettség. Miskolcon több leszakadó városrész is kialakult, ezek a településrészek a város bel-és

külterületén is megtalálhatóak. A 2011. évi KSH adatok szerinti szegregátum-térkép 31 kül- és belterületi szegregátumot különböztetett meg, ezek lakosságának teljes számát 6.745 főben állapította meg.

A jó gyakorlat lényege:

A jó gyakorlat lényege egy széleskörű, a társadalmi kohézió megteremtésére összpontosító Munkacsoport létrehozása volt, amit Miskolc Megyei Jogú Város alpolgármestere, Varga Andrea kezdeményezett. Rövid tervezési folyamatot követően 2020 elején több szakértő bevonásával alakult meg a Munkacsoport, amely a tényleges feladatköröket, irányokat felvázolta, megadva az alapjait a tényleges, elhivatott munkának. Nemzetközi szakértő is bevonásra került a Munkacsoportba. Tanulmány készült a Munkacsoport munkájáról, módszeréről, célkitűzéseiről, amely az integrált települési stratégia részét képezi. Azért ezen kezdeményezés mellett döntöttek, mert a KSH által felállított szegregációs térkép adatai elavultak, amely megnehezítette a szociális munkát.

Jövőkép: A leszakadó városrészekre vonatkozó miskolci helyzetkép előzményei a város szegregátumaira vonatkozó különböző kutatások. Ezek ma még aktualizálható eredményeit a Munkacsoport munkájában hasznosítja, de tevékenysége során nem csupán a korábban definiált szegregátumot problémáival, hanem a ma még csak leszakadással veszélyeztetett városi területek és jövőképük meghatározásával is foglalkozik.

A munkacsoport tagjai az érdekelt helyi önkormányzati és intézményi munkatársak, a helyi partner-szervezetek képviselői, civil aktivisták és szakértők. Név szerint: Abaújrakezdés Közhasznú Egyesület, Bhim Rao Egyesület, Borsod-Abaúj-Zemplén megyei LMP elnöke, Civil aktivisták, Dialóg Egyesület, dr. Ámbédkar Iskola, ENSZ Fejlesztési Programok, nemzetközi szakértő, Episztémé Egyesület, Észak-Keleti Átjáró Egyesület, Lyukói Mentor Program, Máltai Szeretetszolgálat Egyesület- Tetemvári Modell program, Máltai Szeretetszolgálat Észak-Magyarországi Regionális Központ, Máltai Szeretetszolgálat- Ötödik utcai iroda, Miskolc Holding Önkormányzati Vagyonkezelő Zrt., Miskolc Megyei Jogú Város Alpolgármestere, Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, Miskolci Egészségfejlesztési Intézet, Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény, Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológiai Tanszék Vezetője, Miskolci Egyetem Szociológia Tanszék, Miskolci Önkormányzati fenntartású Óvodák, Miskolci Önkormányzati Rendészet, Paktum Iroda Miskolc, Symphonia Alapítvány.

Hol: helyszíneken, önkormányzat hivatalában. Végrehajtó: Munkacsoport tagjai, civil kapcsolattartók. A helyzetfeltáró munka egy éves időtartamot ölelt fel, de hosszú távú, folyamatos tevékenységet terveznek.

A következő tevékenységekre került sor:

- Helyzetfeltárás, a leszakadó városrészek beazonosítása;
- Adat-gyűjtés a leszakadó városrészek lakos-számára és az ottani társadalmi helyzet pontos feltárására vonatkozóan;
- Az adatok elemzése;
- Problématérkép készítése városrészenként;
- A leszakadó városrészek integrációját elősegítő akcióterv-javaslat (helyi cselekvési terv) közös megfogalmazása;
- A sikeres integrációs folyamatot megalapozó helyi koordináció és sokoldalú partnerségek kialakítása;
- Egy széles értelemben vett helyi önkormányzás létrehozása a leszakadó városrészek felzárkóztatása érdekében;
- Közös cselekvés az akcióterv végrehajtásában, többek között hozzájárulás Miskolc új Integrált Városfejlesztési Stratégiájának elkészítéséhez. (Javaslatok, véleményezés, társadalmi vita);
- Miskolc város összekötése (önkormányzat, civilek) európai partnerekkel közös projektek, tapasztalatszerzés, és Miskolc releváns beavatkozásainak európai szinten is láthatóvá tétele érdekében.

Az eredményekről:

Az egy éves Munkacsoport működésének eredményeként egy közös nevezőn működő, összehangoltan, közös célért tevékenykedő csapat állt fel és szakmai elhivatottságuk révén fel tudják mutatni azokat a kulcsfontosságú lépéseket, amelyek hozzájárulnak a reintegrációhoz és az ott élő lakosok életminőségét javítja:

- Megkezdődtek az utak helyreállításával kapcsolatos intézkedések.
- Megkezdődött a civil partnerek, helyi lakosság és az önkormányzat összehangolt munkája, folyamatosak az egyeztetések.
- Megvalósult a közösségi szemétszedés az érintett területeken.
- Lakossági teadélután (élő kapcsolat kialakítása városvezetés és lakosság között).
- Önkormányzat látókörébe kerültek a lakcímnélküliséggel kapcsolatos problémák.
- Közvetlenebb párbeszéd valósul meg az önkormányzat és a helyi lakosok között.
- Szakemberek összehangoltabban, egymás területére is fókuszáltabban működnek együtt.
- Az önkormányzatnál megvalósult a nyitottság és a részvételiség, jó hírnevük is nőtt ezáltal.
- Megnőtt a lakosok bizalma a városvezetés felé, amely bizalom elősegítette a pozitív kommunikációt.

A jövőről: tudják, hogy ez egy hosszútávú folyamat, amibe belekezdtek. Folytatják, elhivatottak. Bízunk abban, hogy pályázatokból származó forrásokból nagyobb beavatkozásokat is módjuk lesz megvalósítani. Magatartásváltozás érzékelhető, a célterületen élők nyitottak a közös munkára, ők maguk kezdeményezik a párbeszédet javaslataikkal, meglátásaikkal, amelyeket az önkormányzat beépít a tervezésbe.

Önkormányzati innovációk

I. helyezés:

Ipolytölgyes Község Önkormányzata: „Hosszúlétra” önkormányzati eszközkölcsönző

Lakosságszám: 319 fő

A településről:

Ipolytölgyes kitűnő környezeti adottságok között, de a szélesebb körű szolgáltatásokat nyújtó városoktól távol fekszik. Az Önkormányzat gondot fordít az infrastrukturális hátrányok csökkentésére. A magas adóbevétel (iparüzési adó) lehetővé teszi, hogy a helyiek az Önkormányzattól sokoldalú szolgáltatásokhoz juthassanak. Legjelentősebb a falugondnoki szolgálat, amely enyhíti az intézménynélküliségünket, az óvodásokat háztól szállítják a szomszéd faluban lévő óvodába. A rászorulókat az egészségügyi ellátó helyekre, de kulturális és sport rendezvényekre is eljuthatnak szervezett formában. Hasonlóan nagy segítség az önkormányzati eszközkölcsönző szolgáltatás. Az Ipolytölgyesen 150 halmozottan sérült személy is él együtt a helyi lakossággal.

A jó gyakorlat lényege:

Ipolytölgyes gazdag község. Magas az önkormányzat adóbevétele, de amire büszkék, az az, hogy ott még a legszegényebb ember is messze gazdagabb, mint egy magyarországi átlagpolgár!

Ehhez a recept a következő:

Ipolytölgyes Község Önkormányzata jól működő gyakorlatot hozott létre a szükségből. Kezdetben az önkormányzat település fenntartásra használt eszközeit igény szerint, spontán kérték kölcsön a munkatársak, közmunkások, majd a lakosság is. A kölcsönkérésre kialakították a közösségi eszközkölcsönzőt. Tudatosan alakították ki azoknak a kölcsönözhető eszközöknek a körét, amelyek a falu lakosságának mindennapi életét megkönnyítik, az életvitel költségeit csökkentik.

Náluk úgy rendelkezik minden család a hosszúlétrától az utánfutón át a kenőig több mint ötven féle eszközzel, hogy azt sem beszereznie, sem tárolnia, sem javítania nem kell! Csak használni. A javítási, karbantartási költségeket az önkormányzat viseli. A módszer jelentős közösségfejlesztő, közösségépítő hatással bír, hiszen az eszközök közösségi tulajdonúak; nincsenek bonyolult jogi formulák és szerződések a szolgáltatás igénybevételekor, mert bizalmi alapon és jól működik a kis közösségben.

Az önkormányzati eszközkölcsönző révén a lakosság közvetlenül megtapasztalja, hogy az önkormányzat által kezelt vagyon az általa választott tisztségviselők irányításával az ő javát szolgálja.

Azon kívül, hogy a teljes lakosság által igénybe vett eszközök kihasználtsága sokszorosa a magántulajdonban lévőknek – és ez még a fenntarthatóságot tekintve is figyelemre méltó –, az igazi eredmény az, hogy a városoktól távoli kistélepülési lét minimális hátránnyal jár, sőt, az ingyenes kölcsönzés jelentős megtakarítást jelent a családoknak. Az ipolytölgyesi háztartások legalább 60%-a rendszeresen vesz igénybe kölcsönözhető eszközt.

II. helyezés:

Püspökszilágy Község Önkormányzata: Hegy- és dombvidéki települések kisléptékű innovatív új és klasszikus módszerekkel történő védekezése a villámárvizek ellen, a vízmegtartás és klímavédelemhez való alkalmazkodás lehetőségei

Lakosságszám: 742 fő

A településről:

Püspökszilágy Pest megyében, a Cserhát és a Gödöllői-dombság találkozásánál fekvő zsáktelepülés, melyet az elmúlt 15 évben több mint 10 alkalommal sújtott villámárvíz (következményei: elöntés, erózió, partfalcsúszás, közmű-megrongálódás). Mindemellett nagyon száraz területe az országnak, az évi csapadékmennyiség 500-600 mm.

A falu a megye egyik legidősebb átlagéletkorú települése. Átmenő forgalom nincs, az 50 éve itt működő két országos létesítmény teljes adómentességet élvez. A településen alsó tagozatos iskola, óvoda, orvosi rendelő, önkormányzat működik. Az elmúlt 15 évben önkormányzatunk erdei iskolát üzemeltetett a környezettudatos nevelést tűzve ki célul, ezt sajnos a pandémia megtörte, ezért új lehetőségek után kutattunk.

A jó gyakorlat lényege:

Püspökszilágy 2017. szeptember 1-je óta uniós pályázat megvalósításának fő projekthelyszíne, amelynek gesztora a Belügyminisztérium. Az uniós pályázat mellett az összes hazai elnyert pályázatot igyekeztek a cél érdekében összehangolni, saját forrásokkal kiegészíteni. A 4 éves projekt 2020-ban gyakorlatilag 100%-ban megvalósult, a létesítmények működnek. Igyekeztek a marketinget, a disszeminációt, a lakossági elfogadtatást teljesen újszerű, innovatív formákban megvalósítani.

Az üzemelés óta történt 3 komoly esőzés is bizonyítja, hogy a villámárvizek ellen hatékony rendszert tudtak létrehozni. A projektek a vízmegtartási funkciónak is eleget tettek, emellett a kapcsolódó fejlesztésekkel a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás területén is komoly előrehaladást értek el.

A projekt kiemelkedően sikeres a pandémia ellenére, hiszen a gyakorlatilag működésképtelen erdei iskolát és annak létesítményeit úgy alakították át, hogy környezetvédelmi labort létesítettek a településen és bekapcsolódtak a felnőtt gyakorlati képzésbe, valamint letették egy települési zöld iroda alapjait. A projektek működtetésébe, megvalósításába már az előkészítésnél, de az építésnél is bevonták a helyi civil szervezeteket, gazdálkodókat, iskolákat és a szomszédos településeket is.

A projekt újszerű eleme továbbá, hogy folyamatban van bizonyos projektelemekek (patakszakasz, tó, tanösvény, pihenőhely) „örökbeadása”. Szeretnék a felügyelet, karbantartás, monitorozás kiegészítésére a helyi civil szervezeteknek, osztályoknak, családoknak átadni azokat, ezzel is biztosítani a projekt fenntarthatóságát és azt, hogy -elsőként- a helyi lakosság minden szempontból magáénak tudja a folyamatosan fejlődő projektet, melyet az önkormányzat tart fenn.

A probléma megoldására gyakorlatilag 20 éve keresték a megoldást. 2017-ben a Belügyminisztérium kezdeményezte az ilyen jellegű LIFE pályázati projekt beadását a klímavédelemhez való alkalmazkodás területén. Püspökszilágy projekttagként több ezer településsel együtt jelentkezett és több kiválasztási kör után került be projekttagként a legelső ilyen projektbe, ami nyert.

Az Önkormányzat már az előkészítés után maga tervezte meg a jó gyakorlatot a püspökszilágyi helyszínen, de meghagyta a lehetőséget az ötéves kifutás alatt, hogy a civilek, iskolák, szakértők bevonásával és a külföldi tanulmányi utak tapasztalataival lehessen bővíteni és gazdagítani a gyakorlati megoldást. A projektjavaslat után megszületett az egységes stratégia, melynek lebontása Püspökszilágyra is megtörtént, ebben segítségükre volt a szintén projekttag OVF és WWF is. A klímavédelmi referens közreműködésével sérülékenységi vizsgálat is készült, mely mind a település, mind a projekt

honlapján megtalálható. A végrehajtásban az Önkormányzat helyzete, állapota, valamint az önerő biztosítása miatt több pályázatot is beadtak, elnyertek.

A gyakorlat az Önkormányzat általános stratégiájának is része volt, hiszen két évtizede foglalkozik a környezettudatos neveléssel. A projekt részeként speciális stratégiát alkottak kimondottan olyan olcsó, disszeminálható megoldások keresésére és megvalósítására, amit kis és nagy települések egyaránt példának vehetnek. Jó és hasznos kezdeményezés volt a Belügyminisztérium részéről. Miután a projekt 2017-ben elindult, a szisztematikusan kapcsolódó magyar pályázatokat egységes elgondolás alapján tervezték és adták be.

Az érdemi előkészítés a 12 évvel ezelőtti projektötlet alapján 2017-ben kezdődött és gyakorlatilag 2020-ban valósult meg, de a kiegészítő projektek megvalósítása napjainkban is folyik. További uniós pályázatot adtak be (LIFE-LOGOS), mely szintén nyert és megvalósítása 2021-2024 között történik.

Nagyon fontos volt, hogy a vízvásztón elhelyezkedő Püspökszilágy mindkét oldal irányába, a kis vízgyűjtőkön a szomszédos településeket is be tudja vonni a projektbe, hiszen így egy olyan mikrotérséget tudott létrehozni, ahol a projekt hatása, megvalósítása és minden nehézsége a gyakorlatban is megismerhető. A projekt monitorrendszere, kiegészítő műszaki műszerei, valamint a környezetvédelmi labor mindezt nagyban segíti.

III. helyezés:

Budapest Főváros XIII. Kerület Önkormányzata: „Okos megoldás az ügyfél-, és munkatársbarát közigazgatás fejlesztésére”

Lakosságszám: 117.008 fő

A településről:

A fővárosi kerület integrált városfejlesztési politikájába illesztve, a smart szemlélet gyakorlati alkalmazásától várja a helyiek életminőségének javítását, a környezet terhelésének csökkentését, ezzel a fenntartható növekedéshez való hozzájárulást. Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat 2019. február 5-én elfogadta az Intelligens Kerület Konceptiót, 2020 júniusában a SMART13 Akciótervet. Ebben hat alrendszerbe csoportosítva fogalmazta meg a feladatokat, amelyek megvalósítása a partnerek együttműködésével, az állampolgárok bevonásával hatékonyabbá teszi saját működését, fejleszti, bővíti a közszolgáltatások körét, és hozzájárul a helyi társadalom ökológiai lábnyomának csökkentéséhez. Ezzel összhangban Informatikai Konceptiója és Információbiztonsági Stratégiája kimondja, hogy az általános cél

megvalósításánál igénybe kell venni az infokommunikációs eszközöket, új informatikai technológiákat.

Az önkormányzati közszolgáltatások egyik területe a helyi közigazgatás szervezése. Budapest XIII. Kerületi Önkormányzata minden területen érvényesíti, hogy olyan rendszert működtessen, amely rugalmas válaszokat tud adni a társadalmi kihívásokra, nyitott a nyilvánosságra, a párbeszédre. A közigazgatási tevékenységben az e-közigazgatási szolgáltatások fejlesztése hozzájárul a hatósági folyamatok egyszerűsítéséhez, és átláthatóvá tételéhez, biztosítva, hogy a közigazgatás szereplői hatékony és minőségi online szolgáltatásokat nyújthassanak, ügyfeleink elégedettségének növelésére.

A társadalom alapvető elvárása az Önkormányzat hatékony és eredményes működésének biztosítása. Ezt a célt szolgálja az elmúlt években létrehozott feladatkezelő rendszer. A rendszer kidolgozása, bevezetése és folyamatos fejlesztése a munkatársak tevékenységének dinamizmusát, színvonalasabbá válását eredményezte, és e mellett az állampolgári elégedettséget is növeli.

A projekt hozzájárul egy hatékonyabb, egyszerűbb és olcsóbb önkormányzati közszolgáltatási rendszer működéséhez, amely mind az állampolgárok, mind a vállalkozások, szervezetek számára számos előnyt tartalmaz a mindennapi életük, működésük során.

A projekt szükségességét a rendszeres vezetői ellenőrzés segítségével, támogatásának igénye, a minőségügyi rendszer belső auditálásának tapasztalatai, valamint állampolgári visszajelzések alapozták meg. Vezetői szinten fogalmazódott meg annak igénye, hogy az önkormányzathoz érkező különféle bejelentéseket egységesen kezelő nyilvántartási rendszerre van szükség, amely alkalmas arra, hogy az elektronikusan érkező beadványokat, arra adott válaszokat és az intézkedések végrehajtását nyomon kövesse. 2020. évben összesen 1.148.880 elektronikus levél érkezett.

Ügyfélelégedettségi mérés során megfogalmazódott, hogy a megküldött levélre visszacsatolás nem érkezik a fogadásról, a válaszok időtartamát soknak találják, hiszen vannak olyan ügyek, ahol azonnal, illetve rövid időn belül szükség van a tájékoztatásra.

A Polgármesteri Hivatalban (MSZ EN ISO 9001:2015, MSZ EN ISO 14001:2015 és MSZ ISO/IEC 27001:2014) integrált minőségirányítási rendszer működik. Ez feltételezi a rendszeres felülvizsgálatot és a folyamatos javítást, fejlesztést.

Évente beszámolnak a hivatali tevékenységről és az itt jelzett felvetésekre, problémákra fejlesztési javaslatot fogalmaztak meg. Ennek forrásai:

- Állampolgári, ügyféli elégedettség mérés adatai (évente három hét).

- Önkormányzat visszajelzései (panaszok száma, határozatok tartalma, elfogadott /nem elfogadott előterjesztések).
- Munkatársak tapasztalatai.

A folyamatos fejlesztés érdekében évenként intézkedési terv készül a feladatok elvégzésére.

Időrendben az elvégzett fejlesztések:

2018: testületi, bizottsági ülések, napirendek nyilvántartása, feladatok kiadása, végrehajtása:

Megállapították, hogy minden egység az által készített előterjesztéseket, dokumentumokat saját könyvtárában tárolta, gondozta. A napirendek összeállításánál hosszú időt vett igénybe a munkaterv szerinti anyagok összegyűjtése. A testületi döntést követően ismét visszakerült az előkészítőhöz, a megállapított feladatokkal együtt. Hasonló folyamat kezdődik a végrehajtást követően. Ennek orvoslására jött létre egy egységes nyilvántartási rendszer, amely a megadott jogosultsági szintekkel mindenki számára elérhető.

2019: funkcionális e-mailek fogadása, beérkező jelzések és válaszok nyilvántartása, válaszadás, intézkedések határidejének meghatározása:

A bevezetés előtt 11 funkcionális e-mailen keresztül érkeztek az állampolgári levelek. Most a rendszer egy csatornán keresztül érkezteti, osztja el a beadványokat. Munkatársak válaszainak visszakeresése, a válaszok tartalmának, az ígért intézkedések végrehajtásának vezetői visszaellenőrzése nehézkes volt. Állampolgári panaszként fogalmazódott meg, hogy levelükre nem kapnak visszajelzést. Ezért kellett az új modul.

2020: válasz-sablonok felajánlása, közterület foglalási engedélyek ügyintézése: Az egységes hivatali arculat érdekében egységesítették a válaszok tartalmát. Új hivatali feladatként jelent meg a közterület-foglalási engedélyeztetési eljárás lefolytatása, ezért a 4 főből álló munkacsoport – a feladatkezelő rendszer tulajdonságait felhasználva – kidolgozta a digitális ügyintézés folyamatát.

2021: elektronikusan beérkező e-mailek iktatása, közösségi költségvetési eljárás adminisztrációja: Munkatársak adminisztrációs terhének csökkentése érdekében a beérkező elektronikus levelek iktatása automatikus, ezzel megindul az eljárás. A közösségi költségvetés bevezetése új partneri kapcsolati forma. Egyértelmű volt, hogy a jól bevált rendszert fejlesszenek a folyamat szervezésére.

A fejlesztések elvégzésének szükségességét a veszélyhelyzet tovább erősítette. A koronavírus világjárvány következményeként a smart megoldások előtérbe kerültek. A külső környezet hatása, a közigazgatási tevékenység

folyamatosságának biztosítása kényszerhelyzetet teremtett, mind az időbeliség, mind a szolgáltatások körének gyorsabb bővítése tekintetében.

A jó gyakorlat eredményei:

- Új eljárás rendet alakított ki a képviselő-testület munkájának segítésére: az előterjesztések változásai nyomon követhetők, jogosultsági szinteknek megfelelően láthatók, visszakereshetők, a testületi feladatok végrehajtása, annak tartalma és határideje nyilvános.
- Könnyebbé tette a nagyszámú elektronikus levél kezelését: az ügyfelek azonnal visszajelzést kapnak a levelük fogadásáról és az ügy elindításáról, a munkatársak adminisztratív leterheltsége csökkent; a levelek, válaszok visszakereshetősége segíti, támogatja a vezetői ellenőrzést, továbbá a tartalmak vizsgálatával döntések, intézkedések alapja lehet.
- Rövid idejű reagálást biztosít, melynek köszönhetően az új feladatok folyamatának kidolgozása gyorsabb, ezzel a szolgáltatások színvonalát tudják javítani.

Az ismertetett fejlesztések összességében 35 millió forintba kerültek. Mindez saját forrásból került kifizetésre. Minden módosítást követően munkatársak belső képzésen ismerhették meg a rendszer új funkcióit, alkalmazásuk használatát és szabályait.

Az anyagi megtakarítás elsősorban a papírhasználat felhasználásából történt. Közel 25%-kal csökkent az irodai papír felhasználás a hivatalban.

Önkormányzati idősellátás jó gyakorlatai kiemelten az otthoni szolgáltatások és ellátások jó gyakorlataira

I. helyezés:

Jánoshida „Közösségek erejével az aktív időskorért Jánoshidán”

Lakosságszám: 2.545 fő

A településről:

A Jászság déli részén található községnek a Zagyva folyó mellett 632 fő 60 év feletti lakosa van, az aktívkorú lakosok száma 1.387 fő. A településen működik iskola-óvoda, közművelődési és egészségügyi intézmények, idősek klubja, családsegítő szolgálat. A Szent Norbert Idősek Klubja étkeztetést, házi segítségnyújtást és önként vállalt feladatként nappali ellátást működtet idősek és demens személyek számára. A Faluházzal közösen összefogja a helyi

nyugdíjasok csoportjait, segíti működésüket. A települést a helyi szükségletekre, igényekre épülő aktív időspolitika jellemez, melynek célja a méltóságteljes, tudatos és aktív időskor feltételeinek megteremtése.

A jó gyakorlat lényege:

Jánoshida előregedő település, magas az egyedélő, magányos idősök száma. Egyre növekvő az igény a szociális ellátás iránt. Nő az idős és demens lakosok száma, amely kihívást jelent a település szociális és gazdasági helyzetére. Növekszik az egyedül élő 65 feletti emberek száma is. A problémára aktív időspolitika megteremtésével igyekszik megoldást találni a település, mely erőssége és ereje a község idős lakosaiból álló csoportokban rejlik.

Az aktív idősödés eleme a személyre szabott, hatékony prevenció, melynek alapelve az önállóság megőrzése. Fizikai, lelki szellemi és szociális eszközei vannak, melyet a településen működő oktatási-nevelési intézmények bekapcsolásával a Faluház és az Idősek Klubja együttműködve, holisztikus szemléletben igyekszik megvalósítani, bevonva az időseket Jánoshida életébe a különböző nyugdíjas csoportok működése által, mentálhigiénés gondozással, tudásátadással, kreativitás fejlesztésével, közösségi kapcsolatok erősítésével, demensbarát környezet kialakításával.

Az önszerveződő csoportok az idősök kezdeményezésére jöttek létre, eltérő célokkal. Ezeket a csoportokat a Faluház és az Idősek Klubja fogja össze, segíti működésüket. A csoportok közös programok által alkotnak egy nagy közösséget a település életében. A csoportok hangsúlyt fektetnek az időskorra való felkészülésre, pozitív megküzdési stratégiák kialakításra, életút integrációra, értelemkeresésre. Kiemelt jelentősége van az élethosszig tartó tanulásnak, társadalmi aktivitásnak, művészeti élmények átadásának. Jelentőséget kap a generációk közötti együttműködés, közösségi-társadalmi aktivitás (önkéntesség, képviselő- testületi tagság, foglalkoztatás formájában), társas kapcsolatok ápolásának elősegítése. Hangsúlyt kap a demens-és idősbarát szemlélet és prevenció kialakítása a személyközpontú gondozás által.

Az idősbarát szemlélet és az aktív időspolitika a 2017-2018-as évben kapott egyre nagyobb hangsúlyt. Az idősök igényei által alakultak meg a csoportok eltérő részcélokkal. 2018-ban csatlakoztak az országos gyalogló klubhoz, kapott egyre nagyobb szerepet az egészséges életmód az egészségügyi szolgálatok bekapcsolása által. 2018-ban alakult a hímző és kézműves csoport is. A gyógynövények világával ismerkedő csoport is ebben az évben kezdte meg működését. A demensbarát szemlélet szintén 2018-tól kapott nagyobb figyelmet, ezáltal a következő évtől elkezdődött a kialakítása a demensbarát kertnek veteményessel, magaságyással, virágos és gyógynövényes kertekkel.

Ezek a kiscsoportok a folyamat részeként egymással összekapcsolódva egy fő cél érdekében alkotnak egy közösséget a településen.

Fontos látni, hogy a településen élő, még aktív idősök tenni akarnak a település élhetőségéért. Bevonásra kerültek a Helyi Értéktár elkészítésében, fejlesztésében, mozgatórugói a rendezvényeknek, közülük a nyugdíjas állapot ellenére is aktív tagjai maradtak egyesületeknek, civil szervezeteknek. Az általuk működtetett „riadó-lánc” nagy segítség a szakmában dolgozóknak, hisz közvetlenül általuk is érkezik egy-egy eset, ahol segítséget szükséges nyújtani. A nagyobb figyelem önmagukra és egymásra hatékonyabbá teszi a helyi idősügyet.

Elsődleges probléma a kezdeményezések finanszírozása volt. Az alacsony állami támogatás nem fedezi a csoportok működését, így sok esetben támogatók, szponzorok által valósultak meg programok, tervek.

A járvány alatt a korlátozódó kapcsolatok miatt nem lehetett programokat megvalósítani. Megszűntek a személyes találkozások, közös programok. A csoportok személyes találkozások által nem tudtak működni. A csoporttagok telefonon, vagy interneten keresztül tartottak kapcsolatot. A csoportos találkozásokat, élményeket felváltotta a digitális világ, egyszemélyes gondozói kapcsolat. Fizikálisan is lecsökkent az élettere az idősnek. Mind ezek sok esetben gyors fizikális és mentális romlást eredményezett. Sok idősnél a posztcovid okoz a mai napig nehézséget. Az egészségi állapot javítását a szociális intézmény a házi orvosok segítségével igyekeztek elérni. A hímző kör és kézműves csoport tagjai maszkokat varrtak a többi idősnek. A kertészkedők virágokat neveltek otthonukban. A dolgozók vitamincsomagot és maszkokat vittek az idősöknek az Önkormányzattól. Alacsony jövedelműeket élelmiszersomaggal is támogatta az Önkormányzat és a katolikus egyház.

Átszerveződött a szociális ellátás: nappali ellátás házi segítségnyújtásban lett átszervezve. Jelzőrendszeri hálózat jött létre az Önkormányzat – szociális intézmény – Faluház – egészségügyi alapellátás között. Járvány alatt 80 idős kért segítséget, amit önkéntesek bevonásával oldott meg az Önkormányzat. A házi orvosokkal szorosabb napi kapcsolat alakult ki. A szociális intézmény is bekapcsolódott a járvány elleni védekezésbe. Az intézmények látták el az idős, fertőzött betegek gondozását. A védőoltások megszervezésében, idősök orvoshoz szállításánál az idősök klubja és a faluház vállalt szerepet. A fizikai gondozás mellett nagy szerepet kapott a mentális gondozás egy más formája.

A csoportok aktív tagjai a településen 225 fő. A legidősebb csoporttag 97 éves.

A demensbarát kert kialakítása elkezdődött. Folyamatosan érkeznek az anyagi támogatások civil szervezetektől, magánszemélyektől, önkormányzattól. Országosan ismert együttes nagyobb összeggel támogatta a keringő kiépítését. Kertészetek által felajánlott virágokkal tudták szebbé varázsolni az udvart. Az

anyagi támogatás mellett fizikai segítséget is kap az idősök klubja a cél megvalósításában. A legnagyobb indikátor, hogy 2010 óta három alkalommal nyerte el az Önkormányzat a megyei idősbarát önkormányzati díjat. A járvány alatt nagyon alacsony volt a csoporttagok között a megbetegedés aránya.

A Faluház és az Idősök Klubja segítségével valósul meg a gyakorlat. Az állami támogatás mellett jelentős összeggel kiegészíti az önkormányzat a megvalósulást. Több civil szervezet, helyi vállalkozó és magánember is támogatja a jó gyakorlatot.

A demensbarát kert támogatásból jött létre, amelynek eddigi összege közel 800.000 Ft. Az anyagi támogatás mellett a község lakosainak összefogásával emberi erőforrásban is volt segítség (keringő elkészítése, magaságyás készítés, szántás, fűvesítés).

Számos pályázat jelent megtakarítást a programok megvalósításánál. Gyalogló klub pályázatán nyert összeg szintén a gyakorlat megvalósítását szolgálta 400.000 Ft értékben.

Az egészségügyi szűrővizsgálatoknál a kórház biztosítja az eszközöket (tesztcsík, csutora), amely szintén jelentős megtakarítást jelent.

A pénzügyi ráfordítás mellett jelentős emberi erőforrás is fordítódik a jó gyakorlat megvalósítására önkéntesek bevonásával, csoportok életében segítséget nyújtó szakemberek munkájával.

II. helyezés:

Budakeszi Város Önkormányzata: „Az időskori kreativitás megőrzése, új kreatív személyiségjegyek fejlesztése a megnövekedett szabadidőben”

Lakosságszám: 15.000 fő

A településről:

Budakeszi egybeépült a fővárossal. Járásközpont, kistérségi központ. Zöldövezetben fekszik, sok a beköltöző többgenerációs család. Lakosságszáma 15.000. Az idősök száma 3.400 fő. Számukra a Generációk Házában szervez az Önkormányzat kiemelkedően innovatív programokat, amelyek célja a kreatív személyiségvonások megtartása, és új kreatív területek fejlesztése. Az otthon gondozottak száma 50 fő, több közülük demenciával küzd. Az otthongondozásban is szempont a kreativitás megtartása. A Híd Családsegítő Tök, Nagykovácsi időseinek ellátását is koordinálja. A Híd Családsegítő teamje igény szerint tart szupervíziót az otthonápolásban részt vevő kollégáknak, kiegész megelőzésére.

A jó gyakorlat lényege:

A Budakeszi jó gyakorlat lényege az időskori kreativitásra épülő tevékenységek segítése. Cél a meglévő kreativitás megtartása, és új kreatív személyiség vonások felfedezése.

Az idősek nappali ellátását 2012-ben csak néhány ember vette igénybe, sokszor több volt a dolgozó, mint az ellátott, ami nem volt költséghatékony. Az Önkormányzata kezdeményezésére 2013-ban megalakult Budakeszi Város Idősügyi Tanácsa. Az Idősügyi Stratégia és Helyi Esélyegyenlőségi Program is célul tűzte ki, hogy az idősek döntsenek arról, milyen életminőséget javító intézkedéseket kérnek az Önkormányzattól. A Tanácsban orvosok, tanár, nyugdíjas klubvezetők, közlekedési szakember, nyomdász tagok, valamint a családsegítő vezetője tanácskozott a polgármester, vagy alpolgármester jelenlétében. Javaslataikra átalakult az időseknek nyújtott szolgáltatások köre. A helyszínt a Tanács Generációk Házának nevezte át. Az volt a cél, hogy minden generáció számára vonzó programokat szervezzenek ott, olyanokat, amelyek kiteljesítik az életet. Így mára olyan gazdag és kreativitást segítő programok valósulnak meg, hogy mindig telt ház van. Az első alkotást segítő foglalkozás a Kreatív Kör volt. Szakácsi Éva festőművész nyugdíjba vonulása után kezdett el festeni. Példáját látva kérték meg, másokat is tanítson meg az olajfestés technikára. A Kreatív Kör művészei 8 éve dolgoznak, képeiket a Facebookon osztják meg, sokan vásárolnak is tőlük. A pandémia alatt önállóan is folytatják a munkát, gyönyörű alkotások születnek. A 2013-ban megalakult Idősügyi Tanács javasolta ezt megoldásként arra a problémára, hogy az idősek nappali ellátására alig mutatkozott igény, pedig az Önkormányzat pályázatból felújította, akadálymentessé tette az idősek napközi otthonául szolgáló Erdő utca 83. épületét. 2015-ben a Híd Családsegítő új vezetője, Bencsik Zsolt valósította meg, aki a fantáziával, rugalmassággal és pedagógiai érzéssel megáldott Maus Annát tette meg a nappali ellátás vezetőjévé. A programok naponta változnak: „Kalandozások a zene világában, Senior tánc, Kerámia, Számítógépes tanfolyam, Filmklub, Nemzetek napja, Nemzetek konyhája, „Beugró: improvizációs társasjáték”, „Rosszul tudott dolgok, stb. A foglalkozásokon olyanok vettek részt, akik maguk is vállalták más kreatív foglalkozások megtartását. A „hólabda” effektus tette egyedien színessé a Budakeszi programokat.

III. helyezés

Budapest Főváros XII. Kerület Önkormányzata: „Demencia Iroda – Demenciával élők és hozzátartozóik célzott segítése”

Lakosságszám: 55.947 fő

A településről:

A kerület állandó lakosságából 14.867 fő 65 év feletti (27%), jelentősen meghaladja a fővárosi átlagot, közülük 62% a nő. 2018-as várható élettartam a férfiak esetén 78,7 év, míg a nőknél 82,1 év, második legmagasabb a fővárosban. A nagymérvű előregedés és az idősek arányának növekedése fokozott kihívások elé állítja az ellátórendszert. Mivel a demencia kialakulásának egyik legnagyobb rizikója az életkor előrehaladása, az érintettek száma növekszik. A kerületben a demenciával élők pontos számát nem tudják, a rendelkezésre álló adatok alapján számukat 1.100 főre becsülik. A demenciával élők ellátása hatalmas terhet ró a hozzátartozókra és a szociális rendszerre.

A jó gyakorlat lényege:

A Demencia Iroda fontos feladata, hogy a különböző memóriaveszteséget okozó betegségekkel kapcsolatban információt nyújtson olyan témákkal kapcsolatban, amik nem igényelnek orvosi szakértelmet, illetve hangsúlyt fektet megelőzésre, programjaival hozzájárul az egészséges idősödés támogatáshoz. Az egészségügyi- és a szociális ellátórendszer túlterhelt, kapacitáshiánnyal küzd, a hozzátartozók támogatására pedig nincsen energia, a családok magukra maradnak a diagnózist követően. Fontos lenne a társadalom érzékenyítése, hogy a betegséghez kapcsolódó stigma oldódjon, hiszen ez a betegség bárkit utolérhet és mindannyian szeretnénk méltányos bánásmódban részesülni, méltóságunkat megőrizni. Ezzel a felismeréssel indította útjára a Hegyvidéki Önkormányzat önként vállalt feladatként a Demencia Irodát a Hegyvidéki Szociális Központon belül 2020. március 1-jével. Céljai közé tartozik a figyelem felkeltése a témával kapcsolatban, információs anyagok készítése, Alzheimer Café előadások szervezése, adatbázis építése, a demenciával élők és gondozóik életminőségét javító szolgáltatások feltérképezése és rendszerezése, valamint a kerületi szolgáltatók érzékenyítése és szakmai napok, hozzátartozói csoportok szervezése, együttműködés kiépítése más intézményekkel. A demenciabarát közösség a demenciával élők és családtagjaik életének megkönnyítésén túl törekszik olyan közösségi szemlélet kialakítására, mely a demenciával élőket támogatja, hogy a számukra elérhető legjobb életminőségben éljenek, elismerjék, képességeikhez mérten bevonják a döntésekbe, értelmet adó tevékenységet végezhesenek és ameddig csak lehetséges, függetlenek maradjanak, melyet a megfelelő városi fizikai és intézményi környezet kialakítása is elősegít.

Az érintettek számára információ nyújtásával, kölcsönözhető könyvekkel, Alzheimer Caféval és önsegítő csoporttal állnak rendelkezésre. A prevenció hasonlóan fontos, ezért az egészséges idősödést támogató színes programokat szerveznek a jelentősebb ünnepek köré csoportosítva. Társadalmi érzékenyítést folytatnak híres emberek bevonásával. Fokozott

hangsúlyt helyeznek az online eszközökre és jelenlétre és a továbbiakban is folytatni kívánják a járvány hatására újdonságként bevezetett innovatív eszközeiket.

Szerették volna, hogy a kerületi Alzheimer Café a járvány miatti lezárás alatt is megtalálja működési formáját. Igyekeztek olyan felületet találni, ahol a „könnyű elérhetőség” megmaradt, ezért esett a választás a Facebook-ra, melyet tapasztalataik szerint az idősek szívesen használnak. Élő, interaktív adásokkal jelentkeztek, ahol a felmerült kérdésekre azonnal tudtak reagálni. Az adások többsége a későbbiekben is visszanezhető maradt. Önkéntes előadók mellett érintettek is sokszor részt vettek a beszélgetésekben. Körüljárva a demencia témakörét, orvosokat, pszichológusokat, pszichiátereket, mentálhigiénés szakembereket, szenior-táncoktatót, jogászt, szociális szakembert, szociológust, lelkészt, építészt, kutatót szólaltattak meg. 2020-ban márciustól decemberig 12 adásra került sor, 2021. június közepéig pedig négy alkalom valósult meg. Az elhangzott előadásokból tartalmi kivonat készült, ezek a kerületi Hegyvidéki Újságban jelentek meg, információt juttatva az internetet nem használók köréhez is. Ezen a csatornán keresztül sok megkeresés érkezett.

Az információk nyújtását segíti a folyamatos telefonos kapcsolattartás a Demencia Irodához forduló érintettekkel, valamint a rendelkezésre álló „minikönyvtár”, ahol hozzátartozóknak biztosítanak ingyenesen kölcsönözhető szakirodalmat.

A gondozó hozzátartozóknak nehézséget okozott a lezárás alatt a hosszú napok bezártsága, a beteg számára értelmet adó tevékenység biztosítása. Ezért önkéntesek bevonásával, valamint a Hegyvidéki Zöld Iroda közreműködésével „Tavaszcím” füzetet készítettek, mely ötleteket, témákat adott. 2020. decemberében virtuális könyvbemutatót szerveztek hasonló témában.

Céljuk a demenciabarát kerület kialakítása, melynek fontos eleme a társadalmi érzékenyítés. 2020 őszén, a járványügyi előírások betartása mellett ingyenes filmbemutatót tartottak, ahol a „Hűség” c. filmet vetítették. Az Alzheimer Világnapon figyelemfelkeltő sétát szerveztek, melyet Monspart Sarolta világbajnok tájfutó, a kerület díszpolgára vezetett. A séta végén kerületi szenior táncosok táncoltatták meg a résztvevőket, ráirányítva a figyelmet a demencia problémája mellett a mozgás örömeire és fontosságára is.

Bűnmegelőzési, közbiztonsági jó önkormányzati gyakorlatok

I. helyezés

Páty Község Önkormányzata: „Integrált önkormányzati rendészeti modell”

Lakosságszám: 7.925 fő

A településről:

Páty a Zsámbéki-medencében Budapesttől 20 km-re található település, jól megközelíthető tömegközlekedéssel és az M1-es autópályáról személygépkocsival is.

A Pátyi Polgármesteri Hivatalon belül Közterület-felügyelet, mint önkormányzati rendészeti szervezet került kialakításra, amely mezőőri feladatokat is ellát a közterület-felügyeleti feladatok mellett.

A jó gyakorlat lényege:

A koncepció lényege, hogy az egymástól „elszigetelten”, (érdemi gyakorlati együttműködés nélkül) a településen működő, közbiztonság megteremtésében valamilyen szerepet betöltő szervezetek és személyek munkáját összehangoltan, koordináltan szervezze az Önkormányzat úgy, hogy azokra az új típusú problémákra is adekvát válaszokat tudjon adni a település, amelyekre a polgárőrség hatósági hatáskörök hiányában, a rendőrség pedig erőforrás hiányában nem volt képes. A koronavírus okozta gazdasági válság időszakában a települési önkormányzatok számára különösen felértékelődött az egyes feladataik költséghatékonyan történő ellátása. A modell alkalmazása potenciálisan alkalmas a foglalkoztatás növelésével érdemben hozzájárulni a kistelepüléseken (célcsoport) a munkanélküliség mielőbbi felszámolásához, a pandémiás veszélyhelyzet okán megszűnő munkahelyek egy részének pótlásával.

Páty Község Önkormányzata Képviselő-testületének döntése értelmében 2020 január 1-jétől a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeként önálló önkormányzati rendészeti szervezet jött létre, négy fő közterület-felügyelő és egy fő mezőőr foglalkoztatásával. Tekintettel arra, hogy a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 2. § (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy meghatározott rendészeti – ágazati – szakfeladatokat a közterület-felügyelő is ellásson, az adott tevékenység végzéséhez szükséges képesítés megszerzését követően, amennyiben a működési területei is egybeesik, Önkormányzatunk ennek a modellnek a kialakítása mellett döntött, így az egyes rendészeti feladatokat a rendészeti szakemberek integrált módon láthatják el, ami éves szinten 20 millió Ft nagyságrendű megtakarítást, illetve

lényegesen hatékonyabb humánerőforrás kihasználást tett lehetővé. A mezőőri szakfeladatok ellátásához biztosított állami normatív támogatások, valamint a mezőőri hozzájárulás együttesen biztosítják a hosszútávon is fenntartható működés anyagi feltételeit, miközben a közterület-felügyelők az év teljes időszakában, jelentősen szélesebb hatósági jogosítványok birtokában és a település teljes közigazgatási területén biztosítják az önkormányzat közbiztonság helyi fenntartásában történő közreműködésével kapcsolatos feladatok ellátását. A térfigyelő kamerarendszerek folyamatos működtetéséhez és az önkormányzat által szervezett közterületi rendezvények biztosításához szükséges erők ennek a konstrukciónak köszönhetően 100%-ban saját erőforrásból biztosíthatóak, amelynek további, évente több tíz millió forint megtakarítást mutató eredményét realizálta a község. Az „Integrált Önkormányzati Rendészeti Modell” valamennyi település számára követendő példa lehet.

A program lépései:

1. Stratégiai koncepció előkészítése.
2. A stratégiai koncepció elfogadása a Képviselő-testület által.
3. Együttműködési megállapodás megkötése a Pest Megyei Rendőr-főkapitánysággal.
4. Polgármesteri Hivatal Ügyrendjének módosítása.
5. Személyi állomány kiválasztása.
6. Vezető kiválasztása.
7. Személyi állomány képzése, felkészítése.
8. Tárgyi és infrastrukturális feltételek biztosítása.
9. Folyamatba épített és utólagos kontroll.
10. Állami normatívák 100%-os lehívása.
11. Az eredmények értékelése, elemzése.
12. Szükségszerű módosítások végrehajtása, a működés racionalizálása, optimalizálása.

A fenntarthatóság biztosítása érdekében a közterület-használati hozzájárulások polgármesteri hatósági jogkörben való kiadásának döntés-előkészítő munkafolyamatai is a Rendészeti Iroda feladatai közé kerültek átcsoportosításra, amelynek eredményeként több mint 500%-al nőttek a település közterületek használatba adásából származó bevételei, valamint minimálisra csökkent az engedély nélküli területhasználatból fakadó jogsértések száma.

Az „Integrált Önkormányzati Rendészeti Modell” eredményei:

1. A négy fő mezőőri feladatot is ellátó közterület-felügyelő, 7.048 óra szolgálati időt teljesített a község bel- és külterületein.

2. A rendészeti feladatokat ellátó személyek összesen 1.001 esetben intézkedtek, amelyből 641 esetben a lakosságtól kapott jelzésre, bejelentésre reagáltak, így tehát kijelenthető, hogy az Önkormányzat valós és adekvát választ tud adni a helyi közbiztonsági problémák megoldására.
3. A település bel- és külterületein az integrált rendészeti feladatokat ellátó szakemberek detektálták, dokumentálták és kategorizálták az illegális hulladéklerakókat (tucatnyi helyszínen, közel 100 m³ mennyiségben) majd gondoskodtak a probléma felszámolásának koordinált végrehajtásáról a „Tisztítsuk meg az Országot!” program keretében.
4. A közterület-használati hozzájáruláshoz kötött, önkormányzati hatósági ügyek Rendészeti Iroda általi kezelése eredményeként, új – proaktív – szemlélet szerint jártak el a közterület-felügyelők, amelynek lényege, hogy a jogellenes közterület-használat észlelésekor első alkalommal figyelmeztetést alkalmaztak és a kérelem kitöltésében a helyszínen segítséget nyújtottak, majd annak további ügyviteli folyamatait is közvetlenül gondozták. Az új megközelítés szerinti ügyintézés eredményeként a 2019. évben az Önkormányzathoz e tevékenységek után megfizetett díjakból befolyt 170 ezer Ft-hoz képest, 2020-ban, 1,6 millió Ft bevételt sikerült realizálni.
5. A mezőőri állami normatív támogatások a tárgyi és infrastrukturális feltételek kialakításához 1.800 ezer Ft-tal járultak hozzá. A működési költségekből éves szinten 4.320 ezer Ft volt fedezhető a mezőrök után igényelhető állami normatív támogatásból, illetve további 2.625 ezer Ft mezőőri hozzájárulásként (1750 ha mezőgazdasági terület alapján, 1.500 Ft/ha/év) beszedett összeget fordított az Önkormányzat e feladatokra. A hozzájárulás mértékét 4.500 Ft/ha/év összegre kívánjuk emelni, így a Rendészeti Iroda a közhatalmi bevételekből és állami normatívából hosszútávon finanszírozható és fenntartható.
6. A védelmi igazgatási feladatok hozzárendelése a rendészeti iroda vezetőjének munkaköréhez pedig a veszélyhelyzet időszakában jelentősen hozzájárult a szakmailag is megalapozott döntések előkészítéséhez és végrehajtásához.
7. A térfelügyeleti rendszer (42 végponton telepített térfigyelő kamera) adatvédelmi szempontból is megfelelő kezelésére is alkalmas rendészeti szakszeméllyel rendelkezik az Önkormányzat.

II. helyezés

Budapest Főváros III. Kerület Óbuda-Békásmegyér Önkormányzata: „Bűnmegelőzési labirintus: áldozatvédelmi szabadulószoza időseknek és drogmegelőzési szabadulószoza fiataloknak”

Lakosságszám: 125.154 fő

A településről:

Óbuda-Békásmegyér Budapest harmadik legnagyobb területű, lakosságszám alapján második legnépesebb kerülete. A városarculatot meghatározó lakótelepi beépítés mellett magas presztízsű hegyvidéki, családi és hétvégi házas, valamint a Duna közelségéből adódó sportolási, rekreációs és turisztikai funkciójú városrészek, továbbá ipari-kereskedelmi létesítmények is nagy számban találhatók.

A kerület bűnügyi szempontból nem csupán a helyi bűnelkövetők, hanem más kerületekből, illetve az agglomerációból érkező, valamint átutazó bűnelkövetőknek is célpontja.

A jó gyakorlat lényege:

A program bevezetésével hatékony prevenciót, célzott prevenciót kívánt az önkormányzat megvalósítani. Azt célozza elérni, hogy kevesebb ember váljon bűncselekmény áldozatává, a fiatalok pedig gondolják át döntéseiket, tudatosan alakítsák ki véleményüket. Az uniós támogatásból finanszírozott projekt célcsoportja egyrészt a kerületi idősek másrészt a kerületi fiatalok. Ez egy újszerű lehetőség a célcsoport könnyebb elérésében és hatékonyabb ismeretátadásban. A fenntartása és a működtetése az együttműködő partnerek segítségével megoldható, megszervezhető.

A központi elem a bűnmegelőzés, áldozattá válás megelőzése és drogprevenció újszerű módszerrel, gyakorlatias megközelítéssel a veszélyeztetett idős és fiatal (13 évestől 24 évesig) korcsoportok számára. A feladatok a helyi szakemberek (idősellátás, Kormányhivatal Népegészségügyi Osztály, rendőrség, polgárőrség, védőnők, drogfogyasztókkal foglalkozó civilek, családsegítők), együttműködésével kerültek kialakításra, a helyi sajátosságok szerint. A leggyakrabban előforduló csalások folyamatának és megelőzésének átélésével az idősek gyakorlati tapasztalatokat szereznek, hogy mire kell figyelni, hogyan ne váljanak csalók áldozatává, továbbá a cselekvéssorok által rögzül bennük a helyes viselkedés. A fiatalok döntési helyzetek elé kerülnek, és ezáltal szembesülnek döntéseik következményeivel. Továbbá olyan feladatok és témák kerülnek elő, melyek átbeszélésével a játékot követő foglalkozáson hatékony eredmény várható, illetve további csoportfoglalkozás tervezhető. Így komplex módon lehet a résztvevőkkel beszélgetni, esetleges problémáikra segítséget keresni, valamint megelőzni a bajt.

A bűnmegelőzési labirintus mindkét játékmenete ugyanabban a szobában játszódik, ahol egy nagyszülő egyedül neveli 15 éves unokáját. Az unoka édesanyja külföldön dolgozik, az édesapja börtönben van. A játék alatt a nagyszülő, vagy az unoka bőrébe bújhatunk kb.1 órára. A szoba ajtaja a játék alatt nincs kulcsra zárva, ezért nincs bezártság érzés. A cél nem a szobából való kiszabadulás, hanem a feladatok és a történet végigjátszása a rendelkezésre álló idő alatt. A játékmester a játék közben kamerán keresztül figyelemmel kíséri a játékosokat és szükség esetén rávezető segítséget nyújt a továbblépéshez. A teljes program mindkét esetben közel másfél óra, a játékot egy élményekről, tapasztalatokról szóló beszélgetés követi. Egy alkalommal minimum 3, maximum 6 fő vehet részt, egy korosztályhoz tartozóan, melyre előzetes időpont-egyeztetés után kerülhet sor.

Időseknek áldozatvédelmi szabaduló szoba: Az idősebb generáció 3-6 fős csoportokban a napjainkban jellemző trükkös lopásokhoz és csalásokhoz kapcsolódó logikai és egyéb feladatokon keresztül tapasztalhatják meg, hogy hogyan előzhető meg a bűncselekmények, az áldozattá válás és azt is, hogy játszani jó.

Fiataloknak drogprevenációs szabaduló szoba: A játékosok 3-6 fős csoportokban logikai és egyéb megoldandó feladatok révén olyan helyzetek elé kerülnek, ahol megtapasztalhatják döntésük következményeit és megoldási alternatívákkal találkozhatnak.

A program ingyenes.

A program Békásmegyeren, az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ (ÓCSTGYVK) Víziorgona utca 10. szám alatti telephelyén, a kialakított Családi Közösségi Tér (szolgáltatóház) egyik helyiségében és munkatársai közreműködésével valósul meg. A játékmester vezeti a játék befejezése után a beszélgetést is, aki csoportvezetésben és a két témában (áldozatvédelem és drogprevenáció) is jártas szociális szakember, az ÓCSTGYVK munkatársa. A program, vagyis a szabadulószoa játéka és az azt követő beszélgetés a járványügyi veszélyhelyzet okozta szigorítások kivételével (2020 novemberétől 2021 áprilisáig nem volt elérhető) folyamatosan működik, fogadja az érdeklődőket.

2021 tavasza óta összesen 191 fő vett részt a programon, 37 csoportban. Az áldozatvédelmi szabadulószoában és beszélgetésen 75 fő, a drogprevenációs szabadulószoában pedig 116 fő vett részt, ha a játék típusa és a célcsoport szerinti elosztást vizsgáljuk. A játékmester mind a 37 csoport esetében készített egy rövid feljegyzést, mely az értékelés része. Ez alapján többnyire szívesen kapcsolódnak be a résztvevők a játékot követő beszélgetésbe, és a program élvezetes, hasznos, pozitív megítélésű.

A résztvevők visszajelzései kivétel nélkül pozitívak, így ezek igazolják vissza legjobban a jó gyakorlat hatékonyságát, melyekre néhány példa az alábbiakban olvasható:

„Hasznos lehet, ha mindenki elolvassa a drogokról szóló üzeneteket a játék során, és nem a gyors szabadulás a fő cél a résztvevőknek fejében. Viszont nagyon jó, hogy a fiatalok által élvezhető formában van kitalálva! Gratulálok”

„Nagyon izgalmas, a szoba rendkívül élethű. Csodásan éreztem/éreztek magunkat.”

„Nagyon jól van kivitelezve, a történet is jó (nem abban az értelemben). Nekem nagyon tetszett.”

A Víziorгона utca 10. szám alatti, önkormányzati tulajdonú helyiség felújítása, családi közösségi tér kialakítása, mely az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ telephelye és a bűnmegelőzési labirintus helyszíne, európai uniós támogatás felhasználásával a VEKOP-6.2.1-15-2016-00009 azonosítószámú Szociális városrehabilitáció megvalósítása Békásmegyeren című projekt keretében történt. A teljes szolgáltatóház felújítása bruttó 61 millió Ft volt (benne többek között nyílászárócsere, burkolatcsere, elektromos hálózat felújítása, festés, akadálymentes mosdó kialakítása). Ennek a része a kb. 29 m²-es bűnmegelőzési labirintus, mely speciális, egyedi tervezést igényelt, ennek költsége bruttó 1,2 millió Ft volt, ez tartalmazta a megoldandó feladatokhoz és a szoba működtetéséhez feltétlen szükséges elektronikai, technikai, programozási szükségleteket.

A szoba berendezése, a játék részét képező bútorok, tárgyak, eszközök az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt Kábítószer prevenciós programok támogatása program keretében, KAB-ME-19-E-0022 azonosítószámú pályázattal elnyert 6 millió Ft-os támogatás terhére 4.352.600 Ft értékben valósultak meg.

A játék ingyenes, így sem az Önkormányzatnak, sem az ÓCSTGYVK-nak bevételt nem termel. A teljes helyiség energetikai felújításának köszönhető a rezsiköltségek racionalizálódtak.

A fenntarthatóságról:

A helyiség biztosított a projekt számára, az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ telephelye. A program működtetéséhez szükséges munkaerő rendelkezésre áll, mert az intézmény tevékenységi körébe illeszkedik a prevenciós program, szolgáltatásai bővülnek ezáltal. Anyagi terhet a program karbantartása jelenthet, mely várhatóan belefér az intézmény költségvetésébe.

III. helyezés

Budapest Főváros XIII. Kerület Önkormányzata: „Randevú a biztonsággal” – közbiztonsági programsorozat

Lakosságszám: 117.008 fő

A településről:

Az élet minőségét meghatározó tényezők között kiemelt jelentősége van a közrend és a közbiztonság állapotának. Az emberek élet- és vagyonbiztonságának oltalmazása, a köztulajdon fokozott védelme ezért megkülönböztetett figyelemben részesül az Önkormányzat munkájában.

Az Önkormányzat kezdeményező szerepet vállal a helyi jelzőrendszerek és a legkülönbözőbb együttműködési formák fejlesztésében, a helyi bűnmegelőzési programok szervezésében, koordinálásában, végrehajtásában, értékelésében. Az Önkormányzat korszerű bűnmegelőzési stratégiája a helyi lakosság önvédelmi képességét fokozó, önkormányzatiilag vezérelt, illetve támogatott szakmai és civil mozgalomra épül. Olyan reális célkitűzéseket határoz meg, amelyekkel mérsékelni lehet a bűncselekményeket és a szabálysértéseket előidéző okokat, az áldozattá válás veszélyét, amelyek javítják a lakóközösségek biztonságát.

A jó gyakorlat lényege:

A bűnözés kihívásaira helyi közügyként szakszerű bűnmegelőzési stratégiával és taktikával lehet hatékonyan reagálni. Az Önkormányzat felismerve, hogy központi referencia-szereplőként meghatározó szerepe van a lakosság körében a közrenddel, közbiztonsággal kapcsolatos információk megismerésében, továbbításában, a bűnmegelőzési tájékoztatók terjesztésében, a szakemberek bevonásával egy közvetlen, újszerű lakossági kapcsolati lehetőség kidolgozásába kezdett. Ennek eredményeként valósult meg a „Randevú a biztonsággal” új közbiztonsági programsorozat. A projekt keretében lehetőséget biztosítottak az önkormányzati közterületi rendezvényeket felkereső helyi lakosok számára, hogy egy csésze kávé mellett tájékozódhassanak, beszélgethessenek az ott lévő szakemberekkel, rendőrökkel, közterület-felügyelőkkel, polgárőrökkel az őket érdeklő közbiztonsági, bűnmegelőzési és áldozatvédelmi kérdésekről. A „randevúra” érkezett szakembereket sokan keresték meg a közrenddel, közbiztonsággal kapcsolatos észrevételeikkal, javaslataikkal, és sokan voltak azok az érdeklődők is, akik otthonuk, vagyontárgyaik és családtagjaik személyes biztonságának növelésére vonatkozó kérdéseikre vártak, és kaptak választ. A program fantázia neve: a „Randevú a biztonsággal”, a sátrat körül lengő finom kávéillat, a kötetlen beszélgetésre invitáló civil és egyenruhás szakemberek felkeltették a rendezvényt felkeresők figyelmét. Eredményes volt a rendezvényre érkezők megszólítása, a szóbeli figyelemfelhívás a

szakemberekkel való találkozás, a közbiztonsággal kapcsolatos véleményalkotás lehetőségére. A résztvevő szakemberek hozzáállásának, aktív közreműködésének köszönhetően a – „randevúzni vágyó”, a városrész közbiztonságáért tenni akaró állampolgárok közül a projekt céljait megismerve egyre többen érezték fontosnak elmondani véleményüket, javasolataikat.

A 2019. évi próba üzemmódban megtartott hét közbiztonsági rendezvény kapcsán sikerült népszerűsíteni ezt az újszerű interaktív kitelepülési, közvetlen lakossági kapcsolattartási formát. A 2019-ben megtartott hét kitelepülésen mintegy 35.000 embernek volt lehetősége közvetlen tapasztalatokra szert tenni a „Randevú a biztonsággal” projekttel kapcsolatban. Közel négyszáz alkalommal kávéztak és több mint 600 felvetésre, észrevételre reagáltak, a visszajelzések alapján az ügyfelek, lakóközösségek megelégedésére. A 2020. évi korlátozott lehetőségekre tekintettel a közbiztonsági szakemberek, a Lakóközösségi Napok szervezői minden kommunikációs csatornát felhasználtak annak érdekében, hogy a kerületi lakók időben értesüljenek a program „folytatásáról”, ennek köszönhetően a rendezvényeken 23.000 fő, a beszélgetésen 247 fő vett részt.

A 2019. évi próba üzemmódban megkezdett és lefolytatott programsorozat költségvetése 785.000 Ft volt, melyet ajándéktárgyakra, vendéglátásra, tájékoztató és szóróanyagokra költöttek. A projekt megvalósítása – szakemberek, rendezvényhelyszín, informatikai háttér – többletforrást nem igényelt. A költségek egy részét pályázati forrás (400.000 Ft), egy részét az önkormányzati költségvetés (385.000 Ft) fedezte, de a költségekhez hozzájárult a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság is, további közbiztonsági célú ajándéktárgyak, bűnmegelőzési tájékoztató anyagok felajánlásával.

Az Önkormányzat a projekt költségeit olyan befektetésnek tekinti, amelynek hozama a közbiztonság érzékelhető javulása.

* * *

Az Irányító Bizottság döntése alapján egy STIHL akkumulátoros láncfűrész tárgyjalomban megtestesülő

Különdíj-at

Püspökszilágy Község Önkormányzata *„Hegy- és dombvidéki települések kisléptékű innovatív új és klasszikus módszerekkel történő védekezése a villámárvizek ellen, a vízmegtartás és klímavédelemhez való alkalmazkodás lehetőségei”* című pályázata nyerte el.

